

365.66

๙35๖๗

๗.3

การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยาล้น
ในเรือนจำและทัณฑสถาน

ปริญญาโท

ของ

จำเนียร จันทรงาม

21 ก.ค. 2536

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

184982

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ. ดร.สนทร โคตรบรรเทา)
.....กรรมการ
(รศ. เขียรศรี วิวิธสิริ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ. ดร.สนทร โคตรบรรเทา)
.....กรรมการ
(รศ. เขียรศรี วิวิธสิริ)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 5...เดือน มีนาคม พ.ศ. 2536

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาอย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิวิธสิริ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย กรรมการสอบปากเปล่าและกรรมการตรวจแบบสอบถาม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์และ ขอบกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ อาจารย์รังรอง สีทองดี อาจารย์สมคะเน คำจุน ที่ให้คำแนะนำปรึกษา แนวทางตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาวิจัยจนสำเร็จสมบูรณ์อย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้บริหารการเรือนจำ ผู้อำนวยการและผู้ปกครองทัณฑสถานต่าง ๆ ที่อนุเคราะห์ ให้ครูผู้สอนวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณอาจารย์อารยา นครเขตต์ อาจารย์เศรษฐพันธ์ มันทรานนท์ อาจารย์วัลภา เพ็ชรสม และอาจารย์กวีพัทธ์ นวลศรี กรรมการ ตรวจแบบสอบถามที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบูรพาจารย์ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย และขอบคุณคุณสมใจ จันทรงาม ที่ให้กำลังใจและกำลังทรัพย์ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

จำเนียร จันทรงาม

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย	3
	ความสำคัญของการศึกษาวิจัย	3
	ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	กรมราชทัณฑ์กระทรวงมหาดไทย	8
	การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง	18
	การศึกษาวินิจฉัยพระยศ	25
	การศึกษาวินิจฉัยสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน	29
	การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
	สมมติฐานการวิจัย	42
3	วิธีดำเนินการวิจัย	43
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	45
	การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	46
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน ..	56
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน.	62
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม	114
5 สรุป อภิปรายผล และข้อมูลเสนอแนะ.....	119
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	119
สมมติฐานของการวิจัย.....	120
วิธีดำเนินการวิจัย.....	120
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	121
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	121
การอภิปรายผล.....	124
ข้อเสนอแนะ.....	132
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	138
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม.....	139
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย.....	144
ประวัติของผู้วิจัย.....	152

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนเรือนจำและทัณฑสถาน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม วิชาอาชีพที่สอน	44
2	จำนวนและคำร้อยละจำแนกตามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านตัวครูผู้สอน	56
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน	57
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน	58
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร	59
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล	60
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นรายด้าน	61
9	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามกลุ่มอายุ	62
10	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มอายุ	64
11	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามกลุ่มอายุ	66

12	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามกลุ่มอายุ	67
13	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามกลุ่มอายุ	68
14	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นรายด้าน จำแนกตามอายุ	69
15	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	70
16	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	72
17	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	73
18	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา	75
19	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามวุฒิการศึกษา	76
20	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	77
21	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ด้านการสอน	78

22	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน ...	80
23	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย สภาพปัญหาด้านผู้เรียน ที่เกี่ยวกับผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิม ไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน	82
24	เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านผู้เรียนที่เกี่ยวกับผู้เรียนมีพื้นฐาน ความรู้เดิม ไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียนเป็นรายคู่	83
25	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ด้านการสอน	84
26	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ด้านการสอน	86
27	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ด้านการสอน	88
28	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนของครูผู้สอน เป็นรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ด้านการสอน	90
29	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามการเข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่	91
30	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามการเข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่	93

31	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามการเข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่	94
32	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตาม การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่	95
33	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตาม การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่	97
34	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นรายด้าน จำแนกตาม การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่	98
35	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน	99
36	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยสภาพปัญหาด้าน ตัวครูผู้สอนที่เกี่ยวกับต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน	101
37	เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านตัวครูผู้สอนที่เกี่ยวกับต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจาก การสอนเป็นรายคู่	102
38	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน	103
39	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน	105
40	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยสภาพปัญหาด้านสื่อการสอน ที่เกี่ยวกับการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต	107

41	เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านสื่อการสอนที่เกี่ยวกับการชาควัสต์ที่ใช้ ในการผลิตเป็นรายคู่	108
42	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน	109
43	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน	111
44	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเรียนการสอนของครูผู้สอน เป็นรายด้าน จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน	113
45	ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านตัวครูผู้สอน	114
46	ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านผู้เรียน	115
47	ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านสื่อการสอน	116
48	ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านเนื้อหาและหลักสูตร	117
49	ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม ด้านการวัดและประเมินผล	118

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	การแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์	10
2	โครงสร้างสายงานและหน้าที่รับผิดชอบของ เรือนจำอำเภอและจังหวัด หรือทัณฑสถานที่มีระดับความมั่นคงต่ำและปานกลาง	15
3	โครงสร้างสายงานและหน้าที่รับผิดชอบของ เรือนจำกลางและ ทัณฑสถานที่มีระดับความมั่นคงสูง	17
4	โครงสร้างการบริหารงานด้านการศึกษาอบรมใน เรือนจำและทัณฑสถาน	24
5	การเรียนการสอน	31

ภูมิหลัง

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคง ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เป็นเป้าหมายหลัก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) โดยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร ด้วยการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่องตลอดเวลา นอกจากนี้รัฐยังมียุทธศาสตร์ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนเร่งระดมสรรพกำลังเพื่อการจัดการศึกษา ร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพระยะสั้นสำหรับแรงงานทั่วไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมการฝึกอาชีพ และทักษะแก่ผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวอย่างกว้างขวางและครอบคลุมพื้นที่ให้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2534 : 26-27)

การศึกษาสามารถให้คนพัฒนาตนเองปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบข้างได้ รับฟังเหตุผลและฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้สื่อความหมายกับบุคคลทั่วไปเป็นอย่างดี มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมจากข้างนอกได้ มีความรับผิดชอบ การศึกษาทำให้คนเป็นคนดี มีวินัย มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ขยันอดทน มีความพร้อม มีความสามารถในระดับพื้นฐานที่นำมาหากินได้ เพื่อการดำรงชีวิตตนและพัฒนาตน (เสนห์ เพ็ชรสม. ม.ป.ป. : 6)

เรือนจำและทัณฑสถานของกรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนในการพัฒนาชีวิตของผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพสำหรับผู้ต้องขัง โดยได้รับความร่วมมือและประสานงานจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ การจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ต้องขังเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว เมื่อพ้นโทษแล้ว และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้วกระทำความผิดซ้ำอีก (กรมราชทัณฑ์. 2532 : 25)

กรมราชทัณฑ์ได้มอบให้ เรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เรือนจำและทัณฑสถานที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์การสอน และงบประมาณต่างกันจึงทำการเปิดสอนหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้น แต่ที่แตกต่างกันไป

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน ที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายประการ คือปัญหาครูผู้สอนไม่พัฒนาวิชาการที่สอน ไม่พัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ ขาดขวัญกำลังใจอันเนื่องมาจากสวัสดิการ ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง ขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ และไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยและไม่ทันเหตุการณ์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 73 - 80) นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น ปัญหาขาดเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรที่มีคุณวุฒิด้านวิชาชีพฝึกสอนแก่ผู้ต้องขัง ครูไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา เข้าใจได้ครูไม่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่สอน ครูไม่ใช้เทคนิควิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ครูไม่นำความรู้วิชาชีพใหม่ ๆ มาสอนเพิ่มเติมตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป การไม่สนใจในการเข้ารับการอบรมของผู้ต้องขังและระยะเวลาในการต้องโทษจำคุกไม่อำนวยความสะดวกการศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาของผู้ต้องขังมีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอแก่จำนวนผู้ต้องขังซึ่งเพิ่มขึ้น การจัดเนื้อหาและหลักสูตรสายวิชาชีพยังไม่เหมาะสม และขาดการประเมินผลในทางปฏิบัติ เป็นต้น (กรมราชทัณฑ์. 2531 : ไม่มีเลขหน้า)

จากสภาพปัญหาสังคมและสภาพทั่วไปที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของประชาชน ตลอดจนปัญหาในการฝึกวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งยังไม่มีผู้ทำวิจัยมาก่อน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนและฝึกทักษะวิชาชีพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน และกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาวิชาชีพให้เหมาะสมทั้งยังเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างกรมราชทัณฑ์กับกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยาสันในเรือนจำและทัณฑสถานรวม 5 ด้าน คือ ปัญหาด้านตัวครูผู้สอน ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านสื่อการสอน ปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตร และปัญหาด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยาสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตามตัวแปร คือ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิชาชีพที่สอน

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกรมราชทัณฑ์ เรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยาสัน แก่ผู้ต้องขังให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยาสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ตลอดจนทั้งเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ กับกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยาสัน ให้สัมพันธ์สอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยาสันในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมทั้งสิ้น 99 แห่ง ซึ่งได้เปิดทำการสอนวิชาชีพ 6 หลักสูตร คือ วิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสาน และวิชาช่างปูน รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น 238 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่กลุ่มประชากรในข้อ 1 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ซึ่งแบ่งตามกลุ่มวิชาชีพที่สอน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 183 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพส่วนตัวของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ตาม หลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

3.1.1 อายุ

- 1) 20-30 ปี
- 2) 31-45 ปี
- 3) 46-60 ปี

3.1.2 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี

3.1.3 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

- 1) ต่ำกว่า 3 ปี
- 2) 3-5 ปี
- 3) มากกว่า 5 ปีขึ้นไป

3.1.4 การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

- 1) ไม่ได้เข้ารับการอบรม
- 2) เข้ารับการอบรม

3.1.5 วิชาชีพที่สอน

- 1) วิชาช่างตัดผม
- 2) วิชาช่างไม้
- 3) วิชาเกษตรกรรม
- 4) วิชาช่างเชื่อมโลหะ
- 5) วิชาจักสาน

6) วิชาช่างปูน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสั้น รวม 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านตัวครูผู้สอน
- 2) ด้านผู้เรียน
- 3) ด้านสื่อการสอน
- 4) ด้านเนื้อหาและหลักสูตร
- 5) ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการเรียนการสอน หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความล้มเหลว หรือข้อขัดข้องที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ในที่นี้ได้จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาด้านตัวครูผู้สอน หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับครูสอน เช่น การเข้าเวรรักษาการณ์ในเวลากลางคืน การเข้าเวรรักษาการณ์ในวันหยุดราชการ ขาดขวัญและกำลังใจอันเนื่องจากสวัสดิการ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารในโอกาสพัฒนาตนเอง ขาดความรู้ความสามารถในวิชาชีพที่สอน ครูใช้เทคนิควิธีสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ไม่นำความรู้วิชาชีพใหม่ ๆ มาสอนตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

1.2 ปัญหาด้านผู้เรียน หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน เช่น การไม่สนใจในการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง ระยะเวลาแห่งการต้องโทษจำคุกไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา ความคาดหวังในการนำวิชาชีพไปใช้หลังจากพ้นโทษแล้วมาเรียนไม่ตรงเวลา ไม่ตั้งใจเรียนในระหว่างการเรียนการสอน ไม่สามารถประยุกต์และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

1.3 ปัญหาด้านสื่อการสอน หมายถึง ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน เช่น อุปกรณ์การสอนของครู ไม่สอดคล้องกับวิชาที่สอน โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่นักศึกษาใช้ฝึกปฏิบัติมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติอยู่ในสภาพใช้การ ไม่ได้ ตำราที่ใช้สอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ได้ะเรียนอยู่ในสภาพใช้การไม่ได้ เป็นต้น

1.4 ปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตร หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและหลักสูตรในวิชาชีพที่เปิดสอน ได้แก่ วิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสาน และวิชาช่างปูน เช่น เนื้อหาวิชาที่จัดสอนไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้นักศึกษานำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เนื้อหาและหลักสูตรเตรียมความรู้พื้นฐานให้นักศึกษาไม่สามารถรับความรู้วิชาชีพอื่นเพิ่มเติมได้ เวลาไม่พอเพียงกับเนื้อหาวิชาชีพ เนื้อหาวิชาที่จัดสอนมีความไม่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา เป็นต้น

1.5 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เช่น ครูไม่แจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และเกณฑ์ของการผ่านวิชาชีพก่อนจะมีการสอน ครูไม่มีการทดสอบความรู้ของนักศึกษาก่อนจะสอน ครูไม่นำผลคะแนนมาแจ้งให้นักศึกษาภายหลังการทดสอบ ครูไม่ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ครูไม่ประเมินผลการเรียนจากผลงานการฝึกทักษะในภาคปฏิบัติ

2. ครูผู้สอน หมายถึง เจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำและทัณฑสถานที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังในที่นี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาชีพช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสาน และวิชาช่างปูน

3. วิชาอาชีพระยะสั้น หมายถึง วิชาอาชีพตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดเวลาเรียนตลอดหลักสูตร ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมกันไว้ไม่เกิน 300 ชั่วโมง ซึ่งได้จัดให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

4. เรือนจำ หมายถึง สถานที่ที่ใช้สำหรับควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังตามหมายศาล ในที่นี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 เรือนจำกลาง หมายถึง สถานที่ควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังหรือนักโทษคดีเด็ดขาด และถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 30 ปี ส่วนโทษจำคุกมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จนถึงจำคุกตลอดชีวิต และโทษประหารชีวิตจะควบคุมและคุมขังนักโทษเด็ดขาดไว้ในเรือนจำกลางบางขวาง

4.2 เรือนจำจังหวัด หมายถึง สถานที่ควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังทั้งที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล และนักโทษซึ่งคดีเด็ดขาดถึงที่สุด ตามคำพิพากษาของศาลซึ่งกำหนดโทษจำคุกไว้ไม่เกิน 15 ปี

4.3 เรือนจำพิเศษ หมายถึง สถานที่ควบคุมและฝึกอาชีพผู้ต้องขังทั้งที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล และผู้ต้องขังเฉพาะแต่ละประเภท คือ หญิง เด็ก คนชรา และคนเป็นโรคเรื้อน เป็นต้น

5. ทัณฑสถาน หมายถึง สถานที่ควบคุม และกักขังนักโทษคดีเด็ดขาด ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแยกแกล้งโทษกับผู้ต้องโทษ ตามประเภทที่ได้แยกไว้แล้ว ซึ่งปัจจุบันมีทัณฑสถานที่ทำการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขัง รวม 4 ประเภท คือ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ ทัณฑสถานวัยหนุ่ม ทัณฑสถานหญิง และทัณฑสถานเปิด

6. ผู้ต้องขัง หมายความว่า รวมถึงนักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก

7. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก ความเข้าใจและการรับรู้ที่มีต่อบุคคล หรือเหตุการณ์ โดยถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด ความคิด หรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรในที่นี้หมายถึงความคิดเห็นของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้น ที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอแบ่งออกเป็นลำดับดังนี้คือ กรมราชทัณฑ์กระทรวงมหาดไทย การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง การศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น การศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. กรมราชทัณฑ์กระทรวงมหาดไทย

การราชทัณฑ์แห่งประเทศไทยในสมัยพระบรมราชจักรีวงศ์นับได้ว่าเป็นยุคเริ่มต้นแห่งการปฏิรูปกิจการเรือนจำและทัณฑสถานอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาในด้านการประกาศใช้กฎหมายราชทัณฑ์ที่ดี หรือการแสดงออกซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ ที่มีต่อผู้ต้องขังที่ดี มีปรากฏประจักษ์พยานหลักฐานที่เห็นได้ชัดมากมายหลายประการสุดที่จะกล่าวขานให้ครบถ้วนได้ มีอาทิ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการประกาศว่า "เป็นการสมควรที่จะให้มีพระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำไว้เป็นกฎหมายสำหรับแผ่นดิน เพื่อให้เสนาบดีเจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสจัดการเรือนจำให้เป็นระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น" จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา "พระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำรัตนโกสินทร์ศก 120" เพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสืบไป (ประเสริฐ เมฆมณี, 2526 : 1)

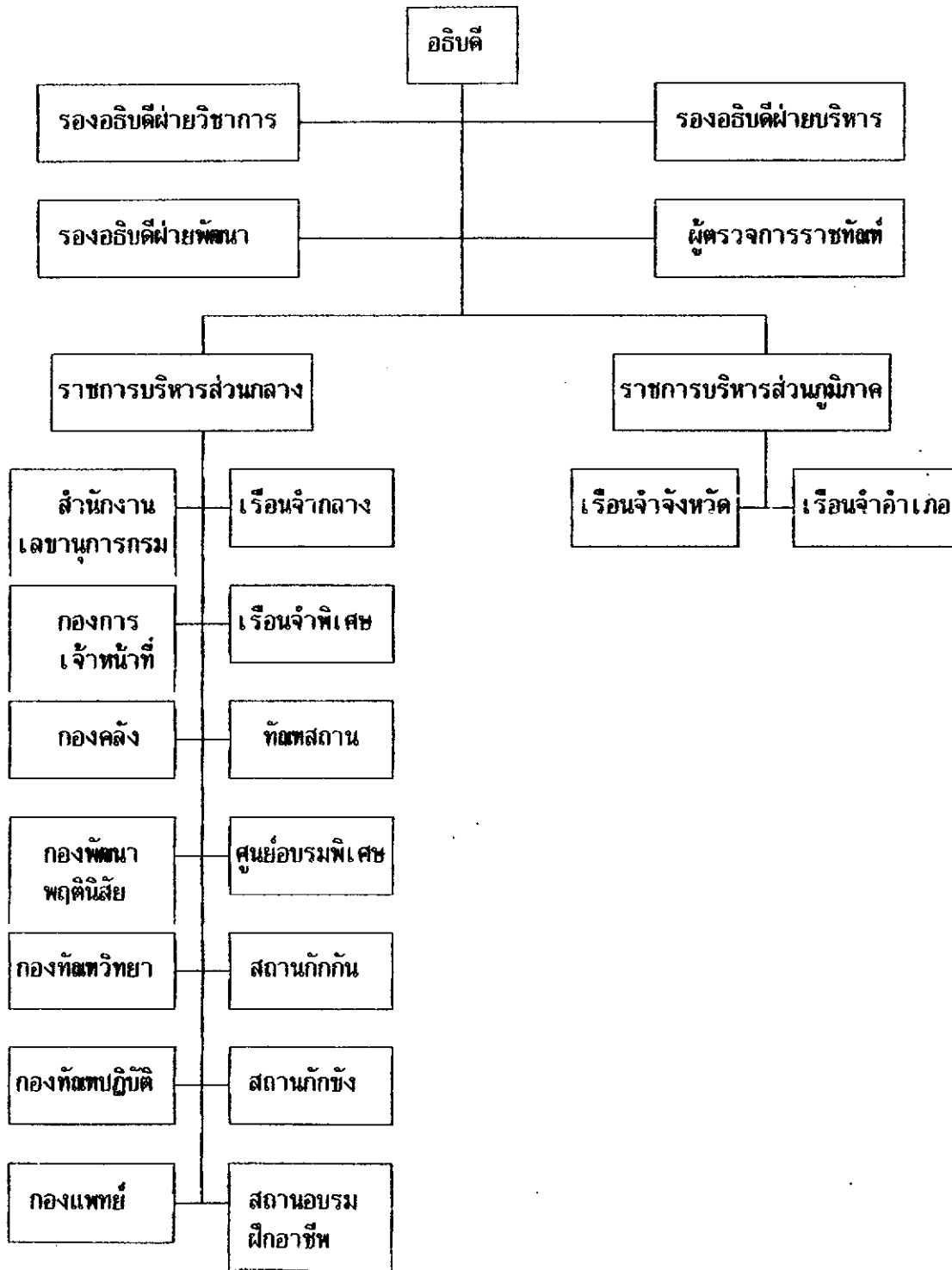
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริเห็นสมควรที่จะจัดการแก้ไขการคุมขังนักโทษให้ดียิ่งขึ้นจึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา "พระราชบัญญัติประกาศจัดตั้งกรมราชทัณฑ์" ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2458 โดยใช้รวมการคุกคามทนต์โทษและลหุโทษ กับเรือนจำทั้งหลายที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำรัตนโกสินทร์ศก 120 ขึ้นเป็นกรมราชทัณฑ์ มีอธิบดีเป็นผู้นำบังคับบัญชาขึ้นกับกระทรวงนครบาล และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาชัยวิชิตวิศิษฐธรรมธาดา (ข้า ณ บ่อมเพชร) เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์คนแรก

แม้ในรัชกาลต่อ ๆ มา จวบจนถึงรัชกาลปัจจุบันในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงแนะพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่เปรียบมิได้แก่ผู้ต้องขังในฐานะพลกนิกรของพระองค์ท่าน และได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ประดิษฐ์ พานิชการ) และผู้บัญชาการเรือนจำบางขวาง (สนับ วิสุทธีมรรค) ในโอกาสโน้มเกล้าฯ ถวายโต๊ะหมู่ฯ ประดับมุกมาตฐานชุดใหญ่ มีใจความว่า "งานราชทัณฑ์" นับตั้งแต่อธิบดีกรมราชทัณฑ์ลงไปถึงเจ้าหน้าที่ทั้งหมด ต้องรับภาระหน้าที่อันหนักและเหน็ดเหนื่อยมาก ทั้งในสายตาของคนทั่วไปก็มองงานราชทัณฑ์ไปในทางที่ไม่เป็นมงคลว่า เป็นงานต่ำต้อยเป็นงานคูกงานตะราง ขอให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์และเจ้าหน้าที่ทุกคนอย่าได้ท้อถอย ขอให้คิดว่างานราชทัณฑ์เป็นงานที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม หากอบรมผู้ต้องขังให้ประพฤติกรรมดีขึ้นไม่ได้พ้นโทษออกไปก็จะกลับไปเป็นอันธพาลเป็นภัยแก่สังคมอีก ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ควรภาคภูมิใจ ถ้าสามารถฝึกอบรมผู้ต้องขังให้เป็นพลเมืองดีได้ ขอให้ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ มีมานะอดทนพยายามอบรมแก้ไขให้ผู้ต้องขังเป็นคนดีฝึกหัดงานอาชีพสำหรับเป็นเครื่องมือทำมาหากินโดยสุจริตได้ เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว ก็ควรติดตามดูแลด้วยว่า เขานำเอาวิชาชีพที่ฝึกอบรมให้ขึ้นไปทำงานอะไรได้บ้าง ขอให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์นำความนี้ ผাগไปแจ้งแก่ข้าราชการกรมราชทัณฑ์ทุกคนว่า อย่าคิดท้อถอย ขอให้ยึดมั่นในอุดมคติช่วยกันปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญนี้ให้ได้ดี" (ประเสริฐ เมฆมณี. 2526 : 1 - 2)

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ ได้แบ่งส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2531 ออกเป็น 2 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค

ราชการบริหารส่วนกลางได้แก่ สำนักงานเลขาธิการกรม กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง กองพัฒนาพฤตินิสัย กองทัณฑวิทยา กองทัณฑ์ปฏิบัติ กองแพทย์ เรือนจำกลาง 26 แห่ง เรือนจำพิเศษ 2 แห่ง ทัณฑสถาน 16 แห่ง ศูนย์อบรมพิเศษ สถานกักขัง สถานกักกัน สถานอบรมและฝึกอาชีพ

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้แก่ เรือนจำจังหวัด 52 แห่ง เรือนจำอำเภอ 16 แห่ง (กรมราชทัณฑ์. 2534 : 1 - 2)

ภาพประกอบ 1 การแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์

1.1 ลักษณะการจัดแบ่งงานบริหารราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ในฐานะเป็นศูนย์อำนวยการราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้แก่ เรือนจำจังหวัด เรือนจำอำเภอ มีฐานะเป็นการลงโทษ แก่ไขผู้กระทำผิด การให้การศึกษอาบรม และให้การสงเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งงานในหน้าที่ได้ดังนี้

1.1.1 งานวิชาการ หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนด แผนนโยบายการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ให้ข้อเสนอแนะหรือวิเคราะห์แก้ไขปัญหา โดยใช้วิชาความรู้ ผสมผสานกับประสบการณ์ทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่าย ได้แก่ กองทัณฑวิทยา และ ผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นผู้ชำนาญในแขนงอาชีพ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ประกอบด้วย นักทัณฑวิทยา อนุศาสตราจารย์ นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ และจิตแพทย์ เป็นต้น

1.1.2 งานหลัก หมายถึง การปฏิบัติงานอันเกี่ยวเนื่องด้วยผู้ต้องขังโดยตรง ถือเป็นงานแก่นของกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ ก่อพัฒนาพฤตินิสัยและงานในระดับของเรือนจำและ ทัณฑสถาน ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมอันได้แก่ฝ่ายควบคุมและรักษาการณ์ และให้การศึกษอาบรมปรุงแต่ง ผู้ต้องขัง อันได้แก่ ฝ่ายอาบรมและฝึกวิชาชีพ

1.1.3 งานช่วยเหลือสนับสนุน หมายถึง งานที่รับผิดชอบต่อการจัดทรัพยากร เพื่อให้อำนาจให้หน่วยงานวิชาการและหน่วยงานหลักปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จลุล่วงตาม เป้าหมาย ได้แก่ กองการเจ้าหน้าที่ กองคลัง และงานในระดับเรือนจำและทัณฑสถาน อันได้แก่ สายงานฝ่ายบริหาร ซึ่งรับผิดชอบกับการจัดอัตรากำลัง การเงิน การพัสดุ และการทะเบียนและ ประวัติผู้ต้องขัง

1.2 การจัดโครงสร้างของหน่วยงานบริหารราชทัณฑ์ ทั้งในระดับกรมและในระดับ เรือนจำและทัณฑสถาน ในปัจจุบันเป็นไปตามที่มีกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2531

1.2.1 ราชการบริหารส่วนกลาง

1) สำนักงานเลขาธิการกรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการซึ่งเป็น งานส่วนกลางกรมราชทัณฑ์ งานออกแบบและควบคุมการก่อสร้างงานประชาสัมพันธ์ และงานอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกองใดกองหนึ่งโดยเฉพาะ

2) กองการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) กองคลัง มีหน้าที่และความรับผิดชอบทั่วไปเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุ และจัดทำงบประมาณประจำปีของกรมราชทัณฑ์

4) กองทัณฑปฏิบัติ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมการปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ให้เป็นไปถูกต้องตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบแบบแผน ตลอดจนหลักการราชทัณฑ์ของสหประชาชาติ

5) กองทัณฑวิทยา มีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยการค้นคว้าทางวิชาการ และเสนอแนะนโยบาย กำหนดโครงการและการจัดทำแผนงานของกรมราชทัณฑ์ การติดต่อกับต่างประเทศ และการดำเนินงานทางกฎหมาย

6) กองพัฒนาพฤตินิสัย มีหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปรุงแต่งนิสัย และจิตใจของผู้ต้องขัง ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี โดยจัดการศึกษาอบรมให้มีความรู้ต่าง ๆ ควบคุมการเบิกจ่ายเงินทุนผลประโยชน์ที่ได้จากการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขัง จัดสวัสดิการให้ผู้ต้องขัง

7) กองแพทย์ มีหน้าที่และรับผิดชอบในการควบคุมกิจการแพทย์ของกรมราชทัณฑ์ ให้การบำบัดรักษาแก่เจ้าหน้าที่ ผู้ต้องขังที่เจ็บป่วย และผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดให้โทษ ดำเนินการจัดสรรงบประมาณทางการแพทย์ เวชภัณฑ์ ครุภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ แก่เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ พิจารณาอนุมัติการจัดส่งผู้ต้องขังป่วยออกไปรับการรักษาพยาบาล นอกเรือนจำ ควบคุมและกำหนดนโยบายด้านสุขภาพของผู้ต้องขัง และสุขภาพเรือนจำและทัณฑสถาน ส่งเสริมการดำเนินงานด้านวิชาการแพทย์และสาธารณสุข

8) ทัณฑสถาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุม กักขังนักโทษเด็ดขาดที่แยกประเภทแล้ว เพื่อประโยชน์ในการควบคุมอบรมและฝึกวิชาชีพให้เหมาะสมกับประเภทของนักโทษ แบ่งออกเป็นทัณฑสถานหญิง ทัณฑสถานวัยหนุ่ม ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ และทัณฑสถานเปิด

9) เรือนจำกลาง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษจำคุก ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และโทษประหารชีวิต

10) เรือนจำพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมผู้ต้องขังที่อยู่

ระหว่างสอบสวนและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างพิจารณา

11) ศูนย์อบรมพิเศษ หมายถึงสถานที่สำหรับควบคุม อบรมและฝึกวิชาชีพ บุคคลบางประเภท ตามคำสั่งของทางราชการ ปัจจุบันมีอยู่ 1 แห่ง คือ ศูนย์อบรมพิเศษ ลาดบัวขาว จังหวัดนครราชสีมา

12) สถานกักกัน หมายถึงสถานที่ใช้ในการควบคุมผู้กระทำผิดคดีน้อยเพื่อป้องกันการกระทำความผิด เพื่อคัดค้านและปฏิบัติต่อผู้กักกัน ตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2510 ขณะนี้มีอยู่ 1 แห่ง คือ เขตกักกันนครปฐม

13) สถานกักขัง หมายถึงสถานที่ใช้ในการควบคุม กักขังผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษกักขัง หรือผู้ที่ถูกกักขังแทนค่าปรับตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการกักขัง ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2506 ขณะนี้มีอยู่ 1 แห่งคือ สถานที่กักขังกลางธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

14) สถานอบรมและฝึกอาชีพ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมและฝึกอาชีพผู้รับการอบรม

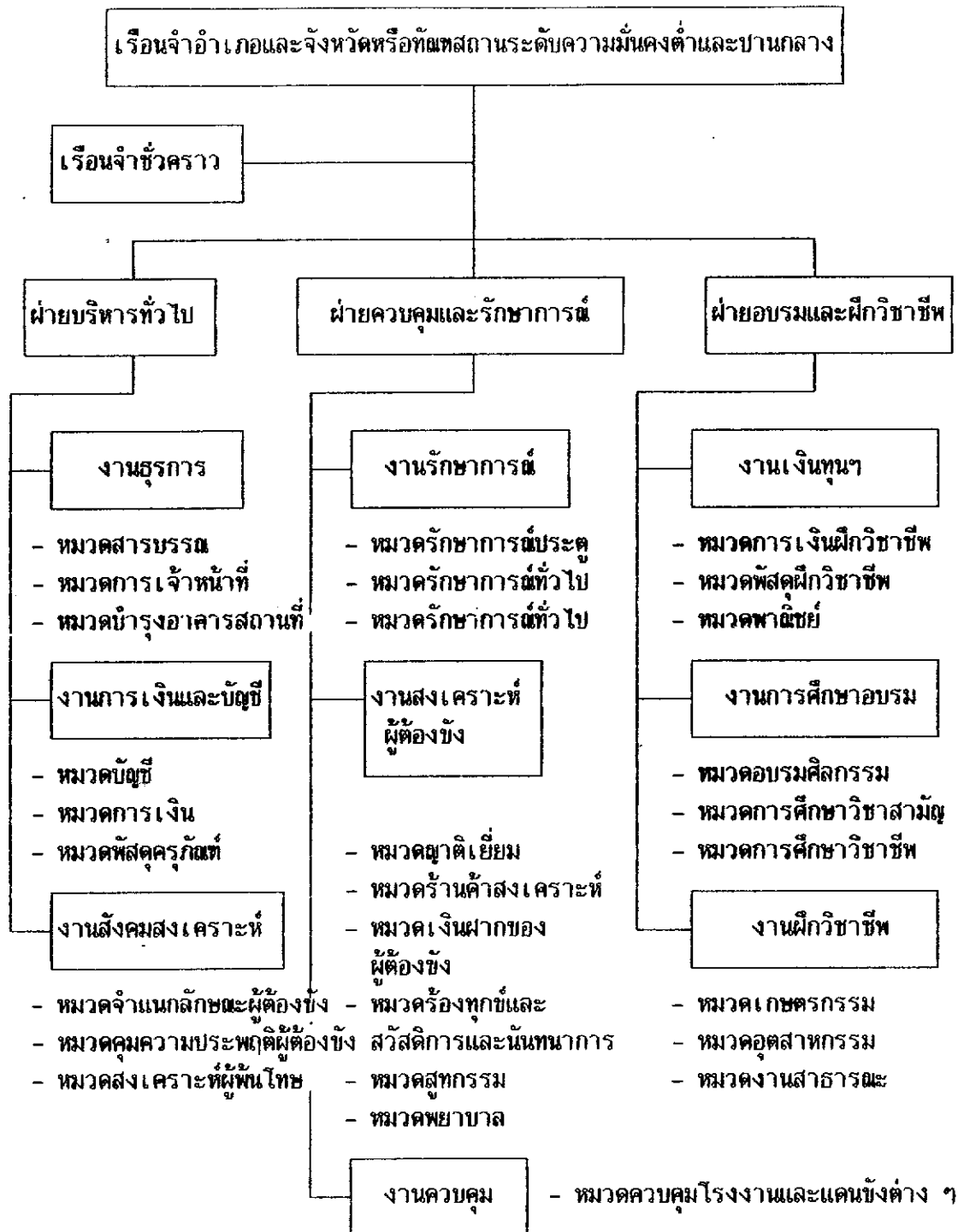
1.2.2 ราชการบริหารส่วนภูมิภาค โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็นเรือนจำ จังหวัดและเรือนจำอำเภอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมกักขังผู้ต้องขัง ระหว่างการพิจารณาคดีในเขตอำนาจศาลที่ตั้งอยู่ และมีกำหนดโทษจำคุกระยะสั้น

1.3 การแบ่งหน่วยงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของเรือนจำอำเภอ เรือนจำ จังหวัด เรือนจำกลาง และทัณฑสถาน ได้แบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายควบคุมและรักษาการณ์ ฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพ จะมีความแตกต่างกันไปบ้างก็โดยจำนวนของเจ้าหน้าที่ และจำนวนของผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมรับผิดชอบ เรือนจำจังหวัดและเรือนจำอำเภอ ต่างก็จัดอยู่ในประเภทสถานที่ควบคุมซึ่งมีระดับความมั่นคงปานกลาง หมายถึง การก่อสร้างอาคารสถานที่ควบคุมในระดับความมั่นคงแข็งแรงน้อยกว่าสถานที่ควบคุมระดับความมั่นคงสูง ใช้สำหรับควบคุมผู้ต้องขังกำหนดโทษน้อยและไม่เกินกว่า 15 ปี เว้นเสียแต่ ทัณฑสถานเปิดหรือเรือนจำเปิด และเรือนจำชั่วคราว เท่านั้น ให้จัดอยู่ในประเภท ระดับความมั่นคงต่ำ ซึ่งได้แก่ เรือนจำเปิดหรือทัณฑสถานเปิดและเรือนจำชั่วคราว จัดตั้งขึ้นเพื่อการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในด้านเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ และการเพาะปลูก มีระบบผ่อนคลายการควบคุมอย่างมากโดยไม่มีผู้คุมถืออาวุธหรือกรงขัง แม้แต่การก่อสร้างรั้ว ก็ไม่มั่นคงแข็งแรงมากนัก ส่วนเรือนจำกลาง และทัณฑสถาน

อื่น ๆ จัดอยู่ในประเภทที่มี ระดับความมั่นคงสูง หมายถึง เรือนจำและทัณฑสถานที่กำลังก่อสร้างและ จัดอาคารสถานที่ควบคุมไว้อย่างมั่นคงแข็งแรง มีอุปกรณ์ป้องกันการหลบหนีที่สมบูรณ์ ทั้งในด้าน กำลังเจ้าหน้าที่และปัจจัยอื่น ๆ สำหรับใช้คุมขังผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำหรือคือ ด้านเหลือขอ เป็นต้น

การแบ่งสายงานและการกำหนดโครงสร้างของเรือนจำและทัณฑสถาน ต่างก็ได้ ยึดถือหลักอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ หลักความจุผู้ต้องขังและความมั่นคงในการควบคุม เป็น แนวทางการกำหนดโครงสร้างของหน่วยบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

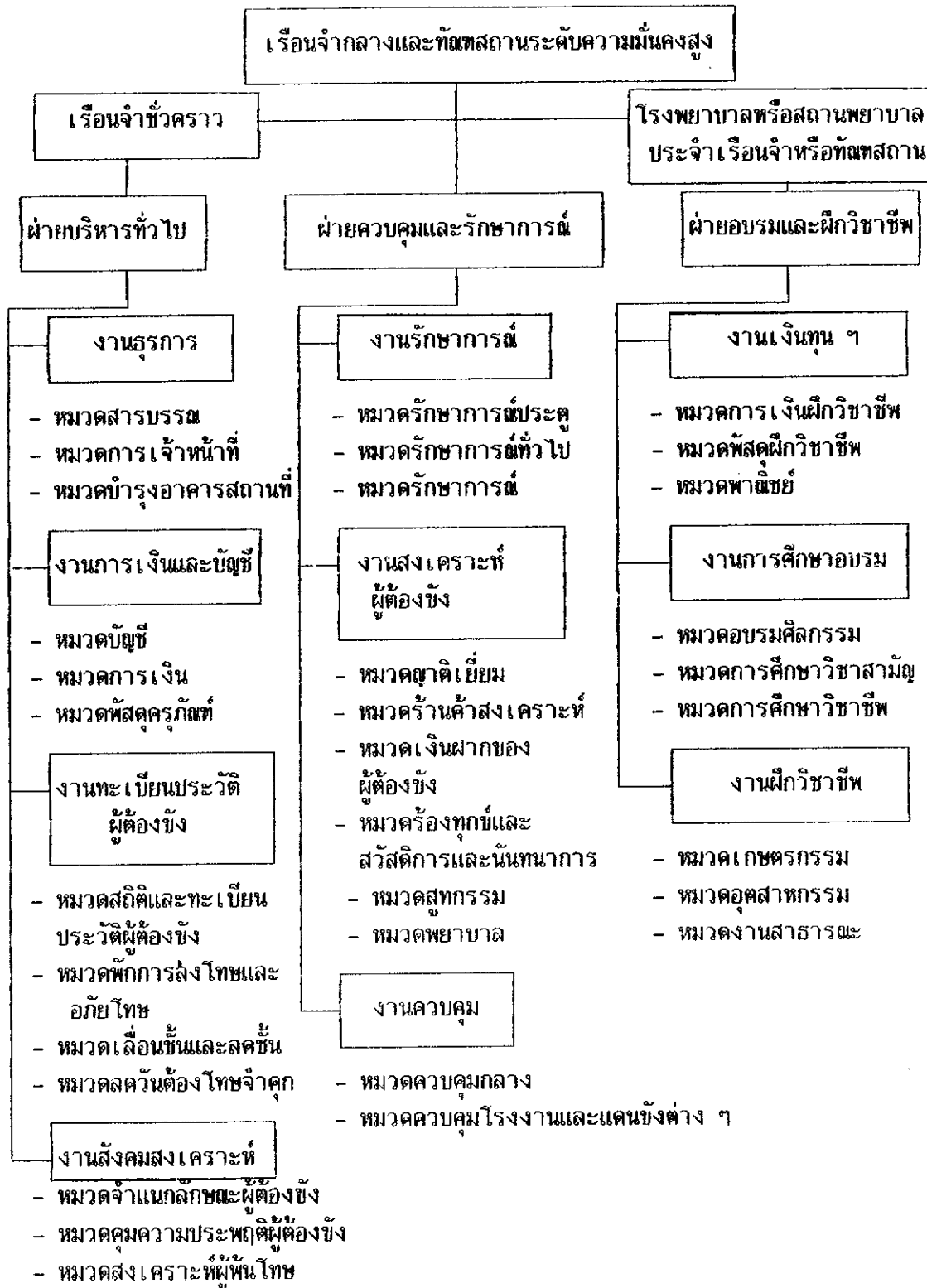
1.3.1 เรือนจำอำเภอและจังหวัดหรือทัณฑสถานระดับความมั่นคงต่ำและปานกลาง
หมายถึง เรือนจำอำเภอและจังหวัดที่จัดอยู่ในระดับความมั่นคงปานกลาง โดยมีความจุผู้ต้องขัง ระหว่าง 300 - 800 คน หรือทัณฑสถานเปิดที่มีความจุผู้ต้องขังระหว่าง 60 - 250 คน ก็ล้วน อยู่ในระดับความมั่นคงต่ำ ซึ่งทั้งเรือนจำอำเภอและจังหวัดหรือทัณฑสถานเปิดได้มีผู้บัญชาการเรือนจำ หรือผู้ปกครองทัณฑสถานเป็นผู้ปกครองโดยเฉพาะ กับได้แบ่งหน่วยงานออกเป็น 3 ฝ่าย และได้แบ่ง ออกเป็นงานและหมวดย่อย ๆ ลงไปอีกตามความจำเป็น

หมายเหตุ เรือนจำชั่วคราว ขึ้นสังกัดเรือนจำอำเภอหรือจังหวัดเพื่อฝึกวิชาชีพทางเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ แบ่งออกเป็น 2 หมวด คือ หมวดควบคุมและรักษาการณ หมวดอบรมและฝึกวิชาชีพ

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างสายงานและหน้าที่รับผิดชอบของเรือนจำอำเภอ และจังหวัดหรือทัณฑสถานที่มีระดับความมั่นคงต่ำและปานกลาง

1.3.2 เรือนจำกลางและทัณฑสถานระดับความมั่นคงสูง มีความจุผู้ต้องขังตั้งแต่ 1,000 - 5,000 คนขึ้นไป ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายเหมือนกัน จากฝ่ายแบ่งออกเป็นงานและหมวด มีผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการพัฒนาการทัณฑสถานระดับ 8 เป็นผู้บริหารงานรับผิดชอบเป็นเอกเทศขึ้นตรงต่อกรมราชทัณฑ์และมีหัวหน้าฝ่ายเป็นข้าราชการระดับ 7 ส่วนเรือนจำอำเภอและจังหวัดหรือทัณฑสถานระดับความมั่นคงและปานกลาง มีผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ปกครองทัณฑสถานในระดับ 6 และ 7 เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ หากเป็นผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ปกครองทัณฑสถานระดับ 7 ก็จะมีหัวหน้าฝ่ายระดับ 5 หรือ 6 และถ้าเป็นผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ปกครองทัณฑสถานในระดับ 6 ก็จะมีหัวหน้าฝ่ายในระดับ 4 หรือ 5 เป็นต้น โดยเฉพาอย่างยิ่ง ผู้บัญชาการอำเภอและจังหวัด เว้นแต่ผู้ปกครองทัณฑสถาน ถือว่า เป็นข้าราชการขึ้นอยู่กับสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบเรือนจำจังหวัดและเรือนจำอำเภอต่อไปตามเดิม เป็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ในส่วนที่ว่า ต้องการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค เป็นผลให้ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัด มีฐานะเป็นคณะกรรมการจังหวัด ในฐานะที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำ ณ จังหวัดนั้น ๆ และมีสถานพยาบาลแยกเป็นเอกเทศ ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถาน เช่น โรงพยาบาลกลางเรือนจำกลางคลองเปรม เป็นต้น

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างสายงานและหน้าที่รับผิดชอบของเรือนจำกลาง และทัณฑสถานที่มีระดับความมั่นคงสูง

1.4 แนวนโยบายการราชทัณฑ์ ของรัฐบาลซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภา ปี พ.ศ. 2477

ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังไว้อย่างแจ้งชัดว่า (ประเสริฐ เมฆมณี. 2532 : 1 - 4)

1.4.1 จะได้จัดให้มีการอบรมนักโทษในทางศีลธรรมจรรยาและสั่งสอนวิชาชีพ พร้อมทั้งการฝึกฝน และจัดให้มีการทำงานที่เป็นคุณประโยชน์ เพื่อสุขภาพเพื่อปลูกฝังนิสัย และส่งเสริมวิชาชีพ

1.4.2 จะได้จัดระเบียบการ จัดให้มีที่อยู่ทำกินโดยเฉพาะ พร้อมด้วยการ ดำเนินการอบรม เพื่อแปลงชีวิตให้เป็นพลเมืองดีต่อไป

1.4.3 จะได้ปรับปรุงโรงเรียนดัดสันดานเด็กเสียใหม่ ให้การศึกษาและ ฝึกหัดทำงานวิชาชีพ ให้เป็นพลเมืองดี

ส่วนนโยบายการราชทัณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ ได้แก่ การปฏิบัติตามแนวนโยบาย การราชทัณฑ์ของรัฐบาล และนโยบายกรมราชทัณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ในบันทึก และระเบียบข้อบังคับ หนังสือสั่งการ หรือการชี้แจงซักซ้อม แนวทางปฏิบัติงานราชทัณฑ์ ในการประชุมสัมมนาผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการหรือผู้ปกครอง ทัณฑสถานทั่วประเทศเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย มีสาระสำคัญ คือ การจัดระบบควบคุม ผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่มการพัฒนาวินัยของผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายและหลักมนุษยธรรม การพัฒนาการอนามัย และ สุขาภิบาล การพัฒนาการศึกษา และพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง การยกระดับมาตรฐานของการผลิตทัณฑ์ ราชทัณฑ์ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดใน เรือนจำและทัณฑสถาน การเร่งรัดการขยาย การดำเนินงานพักการลงโทษแก่ผู้ต้องขังและขยายงานคุมประพฤติ การเสริมสร้างงานสาธารณะ แก่ผู้ต้องขังและการแบ่งกลุ่มเรือนจำและทัณฑสถานในลักษณะการกระจายความรับผิดชอบร่วมกัน

2. การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง

การบริหารจัดการการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ถือเป็นกิจกรรมอันสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งในการปฏิบัติ ต่อผู้ต้องขัง และการปกครองเรือนจำและทัณฑสถาน ก็โดยการพิจารณาถึงความหมายของการศึกษา ซึ่งได้แก่การเล่าเรียนฝึกฝนและอบรมให้เจริญงอกงามด้วยหลัก วิชา การส่งเสริมให้ผู้ศึกษา ถึงพร้อมด้วยปัญญา จริยศึกษา การถึงพร้อมด้วยการประพฤติดี พลศึกษาการถึงพร้อมด้วยความ

สมบูรณ์แห่งอนามัย และหัดศึกษาการถึงพร้อมด้วยการมีความรู้ในการประกอบอาชีพในลักษณะที่สมดุลกันคือ ให้มีทั้งความรู้ในแง่ของการประกอบอาชีพ และมีหลักศีลธรรมประจำใจเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตที่ดีงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาถึงประวัติการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั้งของไทยและต่างประเทศ ก็มีลักษณะเป็นสากลคือผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับการศึกษาและขาดศีลธรรมในการดำรงชีวิต จึงถูกชักจูงไปในทางที่ชั่วได้ง่าย ดังนั้น การจัดบริการการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานอย่างทั่วถึง และมีผลทางการปฏิบัติอย่างจริงจัง ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังกลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดี และอยู่ร่วมกับสังคมไทยปกติสุขต่อไป โดยมีข้อพิจารณาในการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ดังต่อไปนี้

2.1 หลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง มีดังนี้

2.1.1 เรือนจำและทัณฑสถานต้องทำการประชุมอบรม หรือชี้แนะ ให้เจ้าพนักงานเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งฝ่ายควบคุมและฝ่ายอบรมฝึกวิชาชีพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีทัศนคติที่ดี ในอันที่จะร่วมกันจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

2.1.2 ทางกรเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องชี้แจงแนะนำแนวทางการจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง นับตั้งแต่วันที่ถูกนำเข้ามาคุมขังไว้ในเรือนจำและทัณฑสถาน

2.1.3 การจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ควรทดสอบถึงความถนัดและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ต้องขังเป็นแนวทางในการจัดชั้นเรียน หรือหลักสูตรการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

2.1.4 เป้าหมายของการศึกษาในผู้ต้องขัง ต้องมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความรู้ อันจำเป็นในชีวิตประจำวัน หน้าที่พลเมืองดี และการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.5 แผนการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องมีความสอดคล้องและรวมเข้าไว้ในส่วนหนึ่งแห่งแผนการศึกษาของชาติ โดยการจัดหลักสูตรและการรับรองคุณภาพของการศึกษา ต้องอยู่ในการควบคุมและส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาแห่งท้องถิ่นที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่ หรือสถาบันการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวม

2.1.6 การจัดการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานแก่ผู้ต้องขัง ต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรมปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง การควบคุมรักษาความปลอดภัย การอบรมฝึกวิชาชีพ การนันทนาการ และการปลดปล่อยผู้ต้องขัง เพราะกิจกรรมทุกอย่าง ต่างก็เป็นอุปการะแก่กันทั้งสิ้น

2.2 วิธีการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง นอกจากต้องสอดคล้องกับจำนวนเจ้าหน้าที่ และการจัดห้องเรียนที่มีอยู่แล้ว พื้นฐานความรู้ ความสามารถเดิมของผู้ต้องขัง ก็เป็นส่วนประกอบ ในการพิจารณาด้วยดังนี้

2.2.1 การจัดการศึกษาในระดับต้นแก่ผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือเลย ซึ่งมีอยู่ถึง ประมาณระหว่างร้อยละ 50-80 ของจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่ออบรมฝึกสอนให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านออกเขียนได้ และคิด เลขเป็น

2.2.2 การจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษาระดับต้นมาแล้ว ซึ่งได้แก่ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยทางการเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังซึ่ง สอบได้ประกาศนียบัตรชั้นประถมศึกษา และมีความสนใจศึกษาต่อได้ศึกษาเล่าเรียนชั้นมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่าต่อไป

2.2.3 การศึกษาในระดับอาชีวศึกษาหรือระดับสูง โดยทางการเรือนจำและ ทัณฑสถานต้องส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ได้ศึกษาต่อในชั้น อาชีวศึกษา โดยจัดบริการการศึกษาการฝึกวิชาชีพในห้องเรียนและในโรงงานที่มีอยู่ในเรือนจำ และทัณฑสถาน หรือโดยการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีและสนใจในการศึกษาได้ทำการ ศึกษาต่อทางโรงเรียนไปรษณีย์ หรือ ๓ สถาบันการศึกษาอิสระภายนอก ภายใต้กฎข้อบังคับและ เงื่อนไขที่ทางการเรือนจำและทัณฑสถานกำหนดไว้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้นิยมปฏิบัติกันอย่างมากใน ระบบราชทัณฑ์ของสหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย

2.2.4 การสังคมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในลักษณะกว้าง ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการปรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในระหว่างต้องคุมขัง และการปรับสภาพชีวิต ภายหลังจากการพ้นโทษไปแล้ว โดยการอบรมความรู้ทั่วไป การพัฒนาทัศนคติที่ดีแก่ผู้ต้องขัง วัฒนธรรม ศิลธรรม ปัญหาในสังคม การควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบต่อตนเองและหมู่คณะ การ ตัดสินใจแก้ปัญหา มนุษย์สัมพันธ์ และการแนะแนว ซึ่งการอบรมในแง่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มี ความรอบรู้ในสายอาชีพต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ พนักงานคุมประพฤติ พนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ นักการศึกษา นักทัณฑวิทยา และอนุศาสนาจารย์

2.2.5 การจัดการบริการพลศึกษาและนันทนาการแก่ผู้ต้องขัง เป็นการจัดการบริการ

เสริมต่อการบำรุงจิตใจและการศึกษาของผู้ต้องขัง เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพอนามัยและสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง ที่ต้องถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งนี้รูปแบบของการจัดการบริการทางพลศึกษาและนันทนาการแก่ผู้ต้องขังที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไป ได้แก่ การฝึกกระเบียดแถว การเล่น กีฬา การจัดการห้องสมุด การจัดการบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลดีต่อการบำรุงสุขภาพอนามัยและจิตใจของผู้ต้องขังโดยตรงแล้ว ยังมีส่วนในการลดการก่อความวุ่นวาย หรือการปฏิบัติผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานอีกด้วย

2.3 แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการศึกษาของผู้ต้องขัง มีดังนี้

2.3.1 ในการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษาวិชาสามัญและวิชาชีพ ให้เรือนจำและทัณฑสถานดำเนินการคัดเลือก โดยแจ้งให้ผู้ต้องขังซึ่งทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจสมัครเข้ารับการศึกษาร่วมกัน และให้คัดเลือกโดยคำนึงถึงความรู้เดิม ความสนใจในการศึกษา ความอดสาหัสวิริยะ และการรักษาระเบียบวินัยประกอบการพิจารณาด้วย โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือ เอาใจใส่จัดเข้ารับการศึกษเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายของทางราชการที่มุ่งขจัดปัญหาการไม่รู้หนังสือของคนในชาติให้หมดสิ้นไป

2.3.2 เมื่อมีการย้ายผู้ต้องขังระหว่างเรือนจำ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานให้ปฏิบัติ ดังนี้

1) แจ้งจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกย้ายให้โรงเรียนผู้ใหญ่ของเรือนจำและทัณฑสถานที่ย้ายไปทราบ พร้อมรายละเอียดต่าง ๆ อาทิ ชื่อ ระดับชั้น หรือวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่ ระยะเวลาที่ศึกษามาแล้ว ผลการศึกษา และอื่น ๆ ที่จำเป็น

2) คัดสำเนาระเบียบการศึกษาส่งไปตามระเบียบ

2.3.3 เรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดเจ้าหน้าที่มีวุฒิทำการสอนให้เพียงพอ และมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูสอนโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อครูจะได้ทำหน้าที่สอนได้เต็มที่และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3.4 ส่งเสริมครูให้มีโอกาสเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ครู โดยเรือนจำและทัณฑสถานให้การสนับสนุนในเรื่องเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะ พร้อมรายงานผลการอบรมสัมมนาแต่ละครั้งให้กรมราชทัณฑ์ทราบ

2.3.5 ห้องสมุดเรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดให้มีสถานที่สำหรับอ่านหนังสือ

ไว้ เพื่อผู้ต้องขังที่สนใจได้ใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เป็นการส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้ต้องขังได้เป็นอย่างดีอีกส่วนหนึ่ง

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง มีดังนี้

2.4.1 การจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาของผู้ต้องขัง มีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอแก่จำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น

2.4.2 การขาดเจ้าหน้าที่หรือวิทยากรที่มีคุณวุฒิในการฝึกสอนแก่ผู้ต้องขัง

2.4.3 การไม่เข้าใจหรือตระหนักถึงคุณค่าของการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในเรือนจำและทัณฑสถาน

2.4.4 การไม่ประสานกลมกลืนระหว่างการจัดบริการศึกษากับการจัดกิจกรรมอื่น ๆ แก่ผู้ต้องขัง เช่น การเน้นหนักในด้านการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังมากไปกว่าศึกษาวิชาสามัญ หรือการพัฒนาจิตใจ เป็นต้น

2.4.5 การไม่สนใจในการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง และระยะเวลาแห่งการต้องโทษจำคุก ไม่อำนวยความสะดวกการศึกษา

2.4.6 สภาพภาพของเรือนจำและทัณฑสถานหรือภาวะแห่งการคุมขังไม่เอื้ออำนวยหรือจูงใจต่อการศึกษา เช่น การเข้มงวดกวดขันระเบียบวินัยเกินไป หรือความแออัดยัดเยียดของสถานที่ควบคุม เป็นต้น

2.4.7 การจัดหลักสูตรการศึกษายังไม่เหมาะสม และขาดการประเมินผลในทางปฏิบัติ

2.5 หน่วยการศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งได้แบ่งลักษณะของการปฏิบัติงาน โดยทั่วไปออกเป็น 3 ฝ่าย คือ

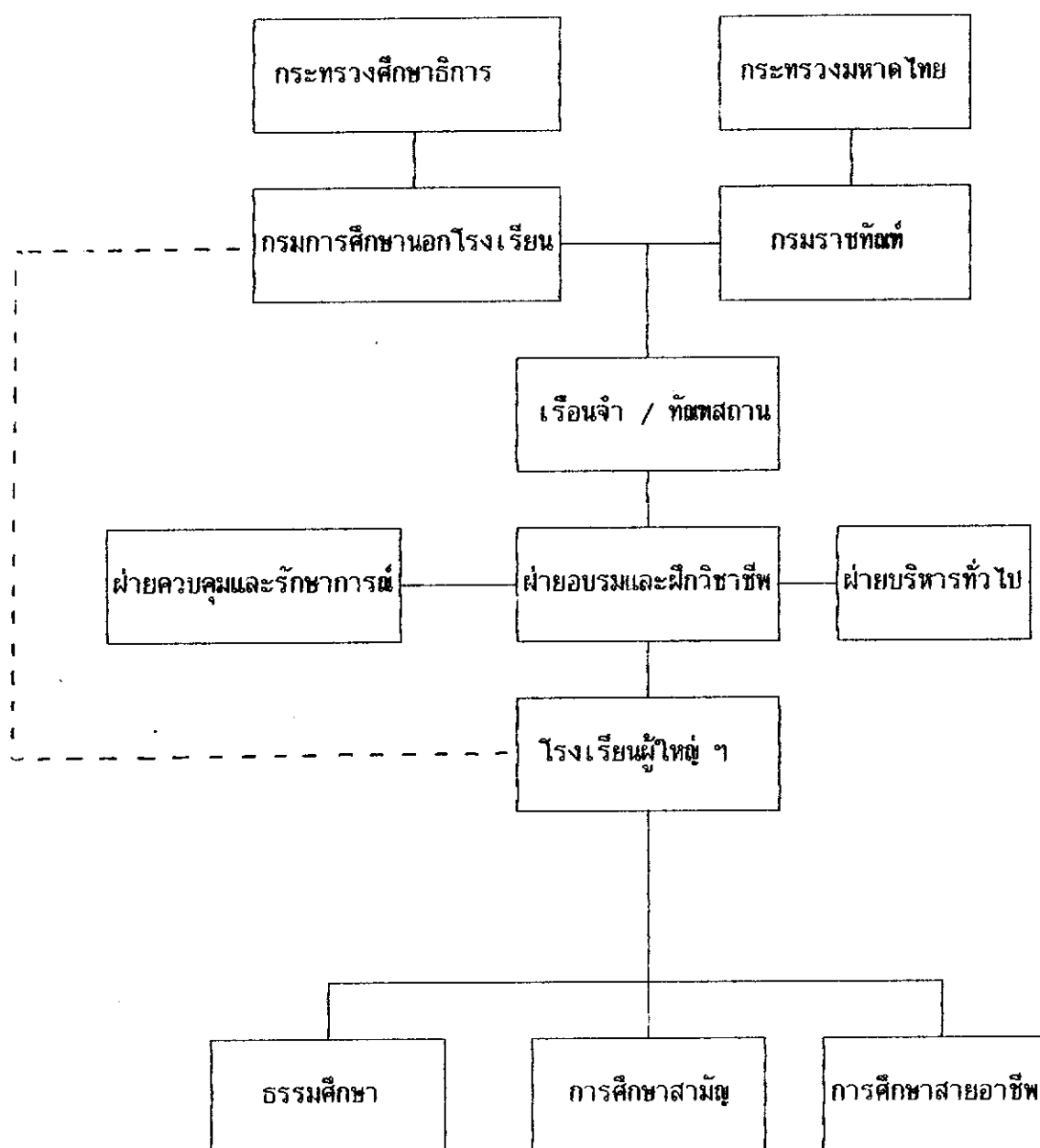
2.5.1 ฝ่ายบริหารทั่วไป จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การบรรจุแต่งตั้ง การลงโทษ การพิจารณาความดีความชอบ งานธุรการ และงานสารบรรณทั่วไป งานทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง และงานสังคมสงเคราะห์

2.5.2 ฝ่ายควบคุมและรักษาการณ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานรักษาการณทั่วไป การควบคุมและป้องกันการหลบหนี งานส่งเคราะห์ผู้ต้องขัง และงานควบคุม

2.5.3 ฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการศึกษา

อบรม และงานฝึกวิชาชีพ

สำหรับฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่ง จะได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้ใหญ่ขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์การเรียนการสอน และงบประมาณเป็นสำคัญ ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของเรือนจำและทัณฑสถานทั้งในด้านวิชาสามัญและวิชาชีพ โรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่งใช้หลักสูตรการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือและประสานงานการจัดการศึกษากับโรงเรียนผู้ใหญ่โดยตรง รายละเอียดดังภาพประกอบ 4 ที่แสดงโครงสร้างการบริหารงานด้านการศึกษาอบรมในเรือนจำและทัณฑสถาน

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างการบริหารงานด้านการศึกษาอบรมในเรือนจำและทัณฑสถาน

3. การศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น

การศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น เป็นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้กับประชาชนโดยทั่วไป ในลักษณะของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจ ความสามารถ และความพร้อมของแต่ละบุคคล ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ และทักษะที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักสร้างงาน อันเป็นอาชีพอิสระที่นับจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น เช่น กรมแรงงาน กรมประชาสัมพันธ์ กรมพัฒนาชุมชน และกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงกลาโหม, กระทรวงสาธารณสุข และทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 44-46) ในส่วนของภาคเอกชนนั้น หน่วยงานที่จัดได้แก่ มูลนิธิ สมาคม และชมรมต่าง ๆ เช่น สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สมาคมสตรีไทย สมาสตร์แห่งชาติ สมาคมสตรีอาสาสมัคร สมาคมวายเอ็มซีเอ และสมาคมวายดับเบิลยูซีเอ เป็นต้น ประกอบรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 16)

"สนับสนุนการฝึกอาชีพระยะสั้น โดยพัฒนาระบบการประสานงานการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันให้บริการการศึกษานอกโรงเรียน แก่เยาวชน และคนทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึงโดย

1. มุ่งเน้นประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ว่างงาน ไม่มีฝีมือ และผู้ว่างงานซึ่งมีฝีมือไม่ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งผู้ทำงานต่ำระดับ และผู้ที่ต้องการยกระดับฝีมือ
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนจัดหลักสูตรที่มีลักษณะยืดหยุ่น สามารถเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

3. ให้มีการประสานงานระดับชาติว่าด้วยการฝึกอาชีพระยะสั้น เพื่อกำหนดนโยบายและประสานงานการจัดฝึกอบรมระยะสั้นของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และเกิดประโยชน์สูงสุด

4. สนับสนุนการจัดการศึกษาวิชาชีพและฝึกอบรมวิชาอาชีพระยะสั้น เป็นการประกอบอาชีพส่วนตัวโดยร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งสถานประกอบการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบวงจร

3.1 จุดมุ่งหมายและหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายและโครงสร้างหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นไว้ดังนี้

3.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นพื้นฐานที่เพียงพอแก่การดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ
- 2) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในอาชีพที่ดำเนินอยู่เป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองและประเทศชาติเป็นส่วนรวม
- 3) เพื่อส่งเสริมให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพจากอาชีพเดิมที่ประกอบอยู่ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในอันที่จะเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น
- 4) เพื่อให้รู้จักตนเอง รู้จักสังคม และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้เป็นข้อมูลในการประกอบอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 2)

3.1.2 หลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช 2525 จัดแบ่งออกเป็น 5 ประเภทวิชาคือ

- 1) ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ได้แก่ ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างไม้ครุภัณฑ์ ช่างปูน ช่างบัดกรี เป็นต้น
- 2) ประเภทวิชาคหกรรม ได้แก่ ช่างตัดเสื้อผ้าสตรี ช่างตัดเสื้อผ้าชาย ช่างตัดผมและเสริมสวย ช่างตัดผมชาย วิชาอาหารและขนม
- 3) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ วิชาบัญชี วิชาพิมพ์ดีดภาษาไทย วิชาพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ และวิชาจัดการธุรกิจ
- 4) ประเภทศิลปะและหัตถกรรม ได้แก่ จักสาน ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตอง

และของชำร่วย เป็นต้น

5) ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การเลี้ยงสัตว์ และการเกษตร
แผนใหม่

หลักสูตรแต่ละวิชาจะแยกเนื้อหาออกเป็นหมวดหมู่เรียกว่า รายวิชาแต่ละรายวิชาจบ
ในตัวเอง ในระยะเวลาสั้น ๆ และจัดให้รายวิชาเหล่านั้นเชื่อมโยงกับรายวิชาอื่น สามารถเรียน
ต่อเนื่องกันได้ การแยกแต่ละรายวิชาให้มีอิสระ เช่นนี้ก็เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีเวลา
น้อย หรือมีกำลังทรัพย์ไม่เพียงพอที่จะเรียนรายวิชาอื่นเป็นระยะเวลายาวนานได้ ให้มีโอกาส
เรียนจบหลักสูตรโดยไม่ถือว่าเป็นการออกกลางคัน นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้มอบหมาย
ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนพิจารณาอนุมัติหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นที่ใช้เวลาเรียนไม่เกิน 300
ชั่วโมง ได้เองเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ยืดหยุ่น และเป็นไปตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
ทั้งนี้โดยการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดหลักสูตรขึ้นเองได้

3.2 แนวทางในการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญ โดย
ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6
กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้นเพื่อส่งเสริม
การประกอบอาชีพ และการแก้ปัญหการว่างงานไว้ดังต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.
2529 : 34-35)

3.2.1 เน้นเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาชุมชนและ
การประกอบอาชีพตามความเหมาะสมของผู้เรียนและชุมชนนั้น ๆ ในเรื่องของอาชีพให้ความสำคัญ
ต่อการส่งเสริมอาชีพที่ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นไม่ต้องลงทุนสูงในเรื่องเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์

3.2.2 ไม่มุ่งเน้นเฉพาะการฝึกทักษะและมีมือ แต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนา
ความรู้ และความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น นับตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและหาทางเลือกที่
เหมาะสม การแนะแนว การฝึกหัดทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี การทำงานเป็นกลุ่ม การพัฒนา
ทัศนคติและลักษณะนิสัยจำเป็น ตลอดจนการบริหารและการจัดการอย่างใดก็ได้ในการกำหนดเนื้อหา
เพื่อบริการให้แก่ผู้เรียนมีการดำเนินงานในลักษณะของการ "ต่อวงจร" กล่าวคือ วิเคราะห์
พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ปรับเนื้อหาและระยะเวลาของหลักสูตรเพื่อให้ความรู้เฉพาะเรื่อง
ตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน

3.2.3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้ประสานสัมพันธ์กับโครงการการศึกษา
นอกโรงเรียนอื่น ๆ เช่น อาศัยการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเตล็ดเป็นสื่อในการสำรวจปัญหาและความ
ต้องการในการฝึกอบรมผู้เรียน และจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้รับช่วงในการสนองความต้องการ
นั้น เผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพผ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชน เป็นต้น

3.2.4 ส่งเสริมให้วิทยากรท้องถิ่นได้รับการคัดเลือกและอบรมเป็นผู้สอนในหลักสูตร
การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพมากยิ่งขึ้น เพื่อย้ายบริการให้กว้างขวางและเพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการ
ประจำของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งมีจำนวนอยู่จำกัดได้ทำหน้าที่สำรวจสภาพปัญหาและความ
ต้องการในการพัฒนาหลักสูตร คัดเลือกและฝึกอบรมวิทยากรท้องถิ่น การนิเทศ ติดตามผล การ
แนะแนว และการประสานงานกับหน่วยงานอื่น

3.2.5 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้จะ
แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความพร้อมและความชำนาญ เพื่อให้การบริการไม่ซ้ำซ้อน แต่มีความ
ต่อเนื่องรับช่วงกัน

3.2.6 เน้นให้บริการแก่เยาวชนและประชาชนในวัยแรงงานในชนบทเป็นหลัก
โดยเฉพาะผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

3.2.7 จัดรูปแบบของกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับ
สภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและเนื้อหาหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ให้ความสำคัญแก่การให้
ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพโดยผ่านสื่อทางการศึกษาประเภทต่าง ๆ สำหรับชุมชน
เมือง ที่มีผู้ประสงค์เข้ารับบริการเป็นจำนวนมากเป็นการสอนในลักษณะชั้นเรียนไม่มีรอบ

3.3 ปัญหาในการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น การจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น
ที่ผ่านมาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน พบว่าประสบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้คือ
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2529 : 73-80) ปัญหาการสอนวิชาอาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการ
ของตลาดแรงงาน ปัญหาผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประกอบอาชีพได้
ปัญหาผู้เรียนออกกลางคัน เนื่องจากมีเวลาอันจำกัด และขาดเงินที่ใช้จ่ายในการเรียน ปัญหาจาก
รูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่เปิดกว้าง ขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากแหล่งความรู้
ภายนอกโรงเรียน ปัญหาการขาดอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และไม่ทันต่อเหตุการณ์ ปัญหาการขาด
ข้อมูล เพื่อวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ปัญหาจากการไม่ได้รับความ

เชื่อถือจากประชาชนในด้านการฝึกวิชาอาชีพ ปัญหาการขาดแคลนทุนสำหรับการเปิดกิจการเป็นของตนเอง ปัญหาการตลาดสำหรับผลผลิตที่ทำออกจำหน่าย ปัญหาไม่พัฒนาวิชาการสอนของผู้สอน ปัญหาการไม่พัฒนาความรู้ทางด้านวิชาชีพของผู้สอน ปัญหาการขาดกำลังใจของผู้สอน อันเนื่องมาจากสวัสดิการ การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหาร และโอกาสในการพัฒนาตนเอง ปัญหาการขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่ทำหน้าที่คล้ายกัน ทำให้การทำงานซ้ำซ้อน สิ้นเปลืองทรัพยากร และมองปัญหาด้านเดียว ปัญหาการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ และไม่ปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

4. การศึกษาวิชาอาชีพสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ได้มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ทั้งนี้โดยมุ่งหวังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษออกไปแล้วทั้งให้เกิดความสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อสังคม ตลอดจนจะไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขัง ได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบชัดเจนเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2490 ที่จังหวัดน่านโดยเรือนจำได้รับความร่วมมือจากแผนกศึกษาธิการอำเภอ ดังนั้นทางกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าเมื่อกรมราชทัณฑ์มีนโยบายที่จะจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้กับผู้ต้องขังอย่างจริงจัง และเรือนจำแห่งอื่น ๆ ก็อาจมีความประสงค์จะดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้ต้องขังอย่างจริงจังขึ้นในจังหวัดน่าน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดประสานงาน และให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา และฝึกวิชาอาชีพให้กับผู้ต้องขังกับทางเรือนจำ ดังนี้

1. จังหวัดใดที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่อยู่ก่อนแล้ว ถ้าทางเรือนจำมีความประสงค์จะเปิดโรงเรียนผู้ใหญ่สอนหนังสือให้กับผู้ต้องขัง และได้ขอความช่วยเหลือ ไปยังแผนกศึกษาธิการจังหวัด ก็ให้แผนกศึกษาธิการจังหวัดให้ความร่วมมือด้วยการจัดส่งครูโรงเรียนผู้ใหญ่ไปทำการช่วยสอน และให้คำแนะนำทางวิชาการ โดยจ่ายเงินเดือนค่าทำการสอนให้ตามระเบียบ แต่ตำแหน่งใดมีครูทำการสอนของเรือนจำอยู่แล้ว ก็ให้เจ้าหน้าที่แผนกศึกษาธิการจังหวัดช่วยเหลือให้คำแนะนำทางการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร หรือให้หนังสือเรียนเป็นต้น

2. สำหรับจังหวัดที่ยังไม่ได้จัดการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อทางเรือนจำประสงค์จะดำเนินการงานนี้ พศึเรือนจำก็อาจจะติดต่อขอคำแนะนำในทางวิชาการได้จากแผนกศึกษาธิการจังหวัดเกี่ยวกับการจัดห้องเรียน หลักสูตร และแบบเรียน เป็นต้น แต่ทางเรือนจำจะต้องเป็นผู้จัดการเรียนการสอนเอง

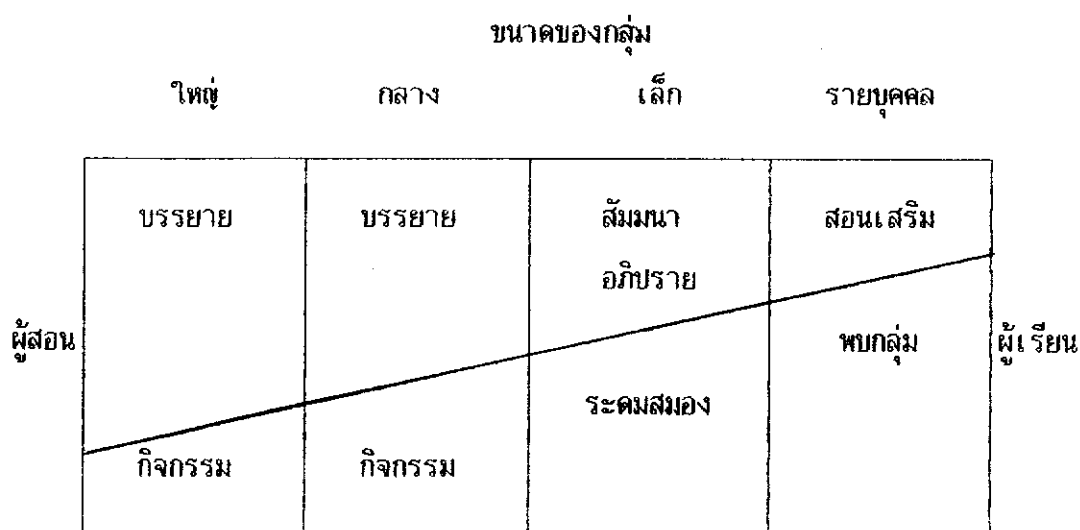
ปัจจุบันนี้เรือนจำและทัณฑสถานเกือบร้อยแห่งทั่วประเทศได้ดำเนินการจัดการศึกษาและฝึกวิชาอาชีพให้กับผู้ต้องขัง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยทางเรือนจำและทัณฑสถานที่จัดการเรียนการสอนได้ติดต่อประสานงานร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยบางแห่งให้ความช่วยเหลือคำแนะนำด้านวิชาการ บางแห่งให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านครูผู้สอนทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ ให้ความช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการศึกษาผู้ต้องขัง และเมื่อผู้ต้องขังได้เรียนจนจบและสอบไล่ได้ตามหลักสูตรแล้ว กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ออกใบประกาศนียบัตรให้ โดยมีศักดิ์และสิทธิเช่นเดียวกับสถานศึกษาภายนอก เรือนจำทุกประการ (สุนทร โคตรบรรเทา. 2526 : 79-80)

สำหรับในด้านการฝึกวิชาอาชีพให้กับผู้ต้องขังนั้น กรมราชทัณฑ์ได้มอบหมายให้เรือนจำและทัณฑสถาน ดำเนินการฝึกวิชาอาชีพในแขนงต่าง ๆ โดยมีมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังมีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว เมื่อพ้นโทษไปแล้วจะได้ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยให้เรือนจำและทัณฑสถานคัดเลือกผู้ต้องขังให้เหมาะสมกับงานอาชีพ อายุ ภูมิลำเนา สุขภาพร่างกาย การศึกษา ความสนใจและความสมัครใจ เข้ารับการฝึกอบรมวิชาอาชีพพระยะสั้นสาขาต่าง ๆ ตามที่เรือนจำแต่ละแห่งกำหนดขึ้น โดยเรือนจำและทัณฑสถานจะพิจารณาถึงความพร้อมด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และตลาดจำหน่ายสินค้า เพื่อจะได้มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินการผลิต และการปรับปรุงการฝึกวิชาอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในปัจจุบันได้ดำเนินการฝึกวิชาอาชีพให้กับผู้ต้องขังในสาขาต่าง ๆ รวมประเภทวิชา เช่น ช่างไม้ จักสาน ช่างยนต์ ช่างปูน เกษตรกรรม ทอพรหม ทอเสื่อ ทอผ้า เชื่อมโลหะ ช่างมุก ช่างเหล็ก อิฐ-โมเสก ช่างถม ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไฟฟ้า ช่างตัดผม ช่างแกะสลัก และช่างเย็บหนัง เป็นต้น ทั้งนี้ในรอบปีที่ผ่านมามีจำนวนผู้ต้องขังเข้าฝึกอบรมวิชาอาชีพพระยะสั้น และสอบไล่ได้ดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2532 : 25-27)

วิชาอาชีพ	ผู้ต้องขังเข้าเรียน	เข้าสอบ	สอบได้	ร้อยละ
ช่างตัดผม	2,239	1,355	1,349	99.56
ช่างไม้	2,700	1,538	1,527	99.28
วิชาชีพเกษตร	1,327	1,052	1,038	98.67
สาขาวิชาอื่น ๆ	4,342	3,051	2,935	96.20
รวมทั้งสิ้น	10,608	6,996	6,849	97.90

5. การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นถ้าครูผู้สอนไม่สามารถจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ก็ถือว่าเป็นการ เรียนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือมีประสิทธิภาน้อย (เริงเดช อุทธิเสน. 2528 : 2) การ ที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะรูปแบบในการสอนซึ่งปกติแล้วจะพิจารณาจากขนาดของกลุ่ม ผู้เรียนเป็นสำคัญ (สมคะเน คำจูน. 2529 : 23 ; อ้างอิงมาจาก ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ และคนอื่น ๆ. 2523 : 90)

ภาพประกอบ 5 การเรียนการสอน (สมคะเน คำจูน. 2529 : 23; อ้างอิงมาจาก ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ และคนอื่น ๆ. 2523 : 90)

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการเรียนการสอนแล้วจะเห็นได้ว่าผู้สอนผู้เรียน เทคนิควิธีการสอน และขนาดของกลุ่มผู้เรียน ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นอกเหนือไปจากหลักสูตร เนื้อหาวิชาการวัดและประเมินผล ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นที่เกี่ยวข้อง

คิลโก (Kilgo, 1970 : 251-253) แห่งมหาวิทยาลัยยอลาบามา ได้เสนอความเห็นที่ว่า การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นขึ้นอยู่กับตัวครูผู้สอน ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้

1. ใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องพยายามรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจะต้องพยายามให้ผู้เรียนในห้องรู้จักกันด้วย
2. ใช้การวางแผนการเรียนการสอนร่วมกับผู้เรียน
3. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นได้ ใช้อุปกรณ์และการสอนหลาย ๆ วิธี
4. ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านเวลา ขนาดของชั้นเรียน ความสามารถที่แตกต่างกัน และภูมิหลังของผู้เรียน
5. มีความสุขกับการสอน
6. สอนทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชา
7. สนใจในวิชาที่สอนและชอบวิชาที่สอน
8. ต้องคำนึงเสมอว่าความกล้า ความเยือกเย็น และความเป็นศัตรูเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนและการเรียนรู้ ตรงกันข้าม ความรู้สึกปลอดภัย การยอมรับ และความสุขทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี
9. เข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอน และพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้
10. ผู้สอนต้องพยายามส่งเสริมวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงนั่นคือ การแสวงหาความรู้อย่างไม่รู้จักจบ

สำหรับในการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่ซึ่งมีความแตกต่างไปจากเด็กนั้น สมาคมการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (National Association for Public Continuing and Adult Education : NAPCAE, 1972 : 1-5) ได้กล่าวถึงบรรยากาศที่

ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ

1. ให้งานที่ผู้ใหญ่สามารถทำได้เสร็จในระยะเวลาอันสั้นเพื่อความภาคภูมิใจเมื่อทำงานนั้นสำเร็จลง

2. จะต้องย้ายในจุดหรือประเด็นที่มีความสำคัญ

3. ควรให้ความสำคัญกับการหยุดพักในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพราะการเรียนการสอนในระยะเวลาที่ยาวนานติดต่อกันจะทำให้เกิดการเหนื่อยล้า

4. ในการเรียนรู้ทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะเรียนได้ช้า มีความคิดเป็นแบบแผนของตัวเองซึ่งยากแก่การเปลี่ยนแปลงเพื่อยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ผู้สอนต้องพยายามชี้ให้เห็นว่าเป็นลักษณะธรรมดาโดยทั่วไปของผู้ใหญ่

5. การที่ผู้ใหญ่ได้ร่วมเรียนกับผู้ที่ยุ่่น้อยกว่าจะทำให้มีความรู้สึขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กลัวการแข่งขัน ครูผู้สอนจึงควรให้กำลังใจอยู่เสมอ

เวอร์ดูอิน และคนอื่น ๆ (Verduin and others. 1977 : 24) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนผู้ใหญ่ว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งจะประกอบไปด้วย

1. การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ให้ชัดเจน
2. การกำหนดแนวทางปฏิบัติ
3. การกำหนดเนื้อหาและจัดลำดับของเนื้อหาที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน
4. การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
5. การกำหนด และเลือกวิธีการสอน
6. การดำเนินการเรียนการสอนในสภาพบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
7. การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เชียรศรี วิวัธสิริ (2527 : 168-169) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของครูสอนผู้ใหญ่ได้ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม
3. มีความแม่นยำในหลักสูตร และเนื้อหาวิชา
4. มีความสนใจที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ทันโลกทันเหตุการณ์
5. มีทักษะความชำนาญในวิธีการ และเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ

6. มีอารมณ์ขัน ไม่เครียด
7. มีกลวิธีหลาย ๆ วิธีในการสอน ใช้อุปกรณ์การสอนหรือสิ่งต่าง ๆ ช่วย
8. มีความสามารถในการสร้างและรักษาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
9. สามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนออกมาใช้ประโยชน์ได้
10. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง มีความรักความเสียสละ และมีอุดมการณ์ในการทำงาน
11. ยอมรับและเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีทั้งส่วนดีและส่วนเสีย
12. มีความเข้าใจตนเอง ทราบข้อจำกัดของตนทั้งเด่นและด้อย รู้ว่าจุดเด่นบางอย่างอาจเป็นจุดด้อยในทางสถานการณ์
13. มองโลกในแง่ดี มีความจริงใจ และปรารถนาดีต่อผู้อื่นเสมอ
14. เข้าใจความต้องการและปัญหาพื้นฐานของผู้เรียน สามารถมองเห็นปัญหาและแสวงหาแนวทางแก้ปัญหานั้น ๆ ได้
15. มีความมั่นใจว่าตนมิใช่ผู้สอน แต่เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้
16. ปฏิบัติตนเป็นเพื่อนร่วมเรียนหรือในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ มนัส แสงเรือง (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่ออกกลางคัน ในเขตจังหวัดราชบุรี จำนวนรวม 136 คน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่นักศึกษาส่วนใหญ่ออกกลางคันเพราะมีสาเหตุเนื่องมาจากองค์ประกอบด้านส่วนตัวและครอบครัว องค์ประกอบด้านหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนและการสอนของครู องค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ในปีต่อมา ธรรมศักดิ์ ฉายายนต์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางด้านการเรียนการสอนของแผนกช่างเครื่องยนต์ ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในโรงเรียนสารพัดช่างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างรวม 135 คน ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ปัญหาด้านการเรียนการสอน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือปัญหาด้านทักษะส่วนตัวของผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ด้านหลักสูตร ด้านตัวครูผู้สอน และด้านค่าใช้จ่าย ตามลำดับ
2. ความต้องการทางด้านการเรียนการสอน พบว่ามีความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียน และด้านตัวผู้เรียน ตามลำดับ
3. การเปรียบเทียบปัญหาด้านการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. การเปรียบเทียบความต้องการด้านการเรียนการสอน โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา และอาชีพ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วน อาชีพสุา สิริยานนท์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในด้านตัวครูผู้สอน ตัวนักศึกษา เนื้อหาและหลักสูตร สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักศึกษา 643 คน ครูผู้สอน 58 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 28 คน คีษานินเทศก์ 15 คน และเจ้าหน้าที่กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในทุกสาขาอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน โดยนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในทุกสาขาวิชามีความเห็นตามสภาพที่เป็นจริงในด้านตัวครู ด้านตัวนักศึกษาและด้านเนื้อหา และหลักสูตรอยู่ในระดับที่พอใจ ส่วนด้านสื่อการสอนและการประเมินผลยังมีข้อบกพร่อง และควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพมีความเห็นตาม

สภาพที่เป็นจริงในด้านตัวครู ด้านตัวนักศึกษา ด้านเนื้อหาและหลักสูตรในระดับที่พอใจ ส่วนในด้านสื่อการสอนและการประเมินผล มีบางเรื่องที่ยังมีข้อบกพร่องและควรปรับปรุง

ในปีต่อมา วินัย สายหงษ์ (2528 : 92-93) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพพระยะสันของครูผู้สอน และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาช่างเครื่องยนต์ วิชาช่างตัดเสื้อผ้าสตรี และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เกี่ยวกับครูผู้สอน ครูผู้สอนควรรู้นโยบายแนวคิดและจิตวิทยาการเรียนการสอนผู้ใหญ่วควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ควรทำหน้าที่แนะนำมากกว่าการสอนโดยตรง และควรควรเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ มีวุฒิตรงกับสาขาที่สอน
2. เกี่ยวกับผู้บริหาร ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศตรวจเยี่ยมระหว่างการสอนควรให้มีการประชาสัมพันธ์และแนะแนวอย่างต่อเนื่อง ควรสำรวจความรู้ผู้เรียนก่อนทำการสอน ควรติดตามผลผู้เรียนหลังจบการเรียนแล้ว และควรให้มีการเปิดสอนวิชาอาชีพหลาย ๆ รูปแบบในเวลาเดียวกัน
3. เกี่ยวกับผู้เรียนและการจัดชั้นเรียน ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ควรให้มีการยืดหยุ่นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้เรียนควรให้มีเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรเครื่องมืออุปกรณ์ และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามาเรียน หรือจบสิ้นการเรียนได้ตามความต้องการ
4. เกี่ยวกับหลักสูตร และเนื้อหาวิชา ควรเน้นการปฏิบัติ ควรยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น หลักสูตรควรยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสภาพความต้องการ ควรเปลี่ยนแปลงเนื้อหาหลักสูตรอยู่เสมอ ควรเน้นให้ผู้เรียนได้มองเห็นช่องทางในการสร้างงานอาชีพ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรเน้นการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ และควรแยกเนื้อหาหลักสูตรออกเป็นรายวิชา
5. เกี่ยวกับการเรียน ควรปรับปรุงสื่อการเรียนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ ควรจัดให้มีแบบเรียนครบตามที่หลักสูตรกำหนดและควรจัดบริการสื่อเสริม
6. เกี่ยวกับการประเมินผล ควรประเมินความสนใจ ความตั้งใจ และผลงานของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในปีเดียวกัน สุรีย์ นาคนิยม (2528 : 50-57) ได้ทำการศึกษาวิจัยปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเขตการศึกษา 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้น จำนวนรวมทั้งสิ้น 710 คน ผลจากการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาด้านการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชานั้นเป็นเนื้อหาที่ง่ายเกินไป เป็นเนื้อหาที่ไม่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ทั้งเนื้อหาที่เรียนไม่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ตลอดทั้งเวลาในการเรียนไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
2. ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพนั้นเก่า ไม่ทันสมัย ทั้งอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ และมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
3. ความต้องการด้านการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้เพื่อนในชั้นเรียนมีความเป็นกันเอง ต้องการให้เกิดหลักสูตรต่อเนื่องในระดับที่สูงขึ้น และต้องการให้ครูผู้สอนมีความสนิทสนมเป็นกันเองกับนักศึกษา
4. ความต้องการในด้านบริการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้จัดบริการแนะแนว ต้องการไปดูงานและออกฝึกงานในแหล่งสถานประกอบการจริง และมีความต้องการให้เชิญผู้ประกอบการประเภทต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงาน
5. ความต้องการให้มีบริการด้านจัดหางานให้ทำหลังจบการศึกษาแล้ว ทั้งยังมีความต้องการให้จัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับซื้ออุปกรณ์ในการเริ่มต้นการประกอบอาชีพ หรือให้ช่วยติดต่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในราคาถูกเป็นพิเศษสำหรับนักศึกษา เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ
6. เหตุผลในด้านการมาเรียนฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน นักศึกษาส่วนใหญ่สมัครเข้าเรียนเพื่อต้องการพัฒนาตนเอง มีความสนใจในวิชาชีพที่เรียน ต้องการหาประสบการณ์ และฝึกความชำนาญเพิ่มเติมเพื่อการประกอบอาชีพ
7. เหตุผลในด้านสังคมในการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการมาเรียนจะช่วยทำให้รู้จักผู้คนที่มากขึ้นต้องการมีเพื่อนมากขึ้น และเห็นว่าวิชาที่เรียนเป็นอาชีพที่มีเกียรติในสังคม

ส่วนจิรศักดิ์ พลรัฐอนาลิทธิ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาการเรียนการสอนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แผนกช่างเครื่องยนต์ ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ซึ่งจัดโดยศูนย์การ

ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพแผนกช่างเครื่องยนต์จำนวนรวม 218 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญในการเรียนแผนกช่างเครื่องยนต์ ปัญหาด้านหลักสูตร โดยเฉพาะในเรื่องหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนน้อยเกินไป และหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนภาคปฏิบัติน้อยเกินไป สำหรับปัญหาด้านอื่นรองลงมา คือ ปัญหาด้านทักษะการเรียนในส่วนที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ และวัสดุฝึกไม่เพียงพอ นอกจากนี้ เป็นปัญหาด้านสังคมการเรียน และปัญหาด้านตัวครู เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียน แผนกช่างเครื่องยนต์ของนักศึกษาผู้ใหญ่โดยแบ่งกลุ่มผู้ตอบตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า อายุจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็นในปัญหาด้านตัวครู และด้านสังคมการเรียน ส่วนระดับการศึกษามีผลทำให้เกิดความแตกต่างกันในปัญหาด้านหลักสูตร ด้านสังคมการเรียน และด้านทักษะการเรียน สำหรับความแตกต่างทางอาชีพของผู้เรียนนั้น มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านตัวครู และด้านทักษะการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีต่อมา ประพทย์ บุณสุบ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูสอนวิชาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูสอนวิชาชีพ 60 คน เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 24 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ 300 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 384 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนวิชาชีพรวม 5 ด้าน คือ ด้านเทคนิคการสอน ด้านการจูงใจ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านประเมินผลการเรียน และด้านคุณลักษณะส่วนตัวของครู จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว สรุปผลได้ดังนี้

1. เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน
2. เตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง
3. จำชื่อผู้เรียนได้ถูกต้อง
4. ครูให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการทำงานของผู้เรียน
5. ครูเป็นผู้ที่มีอารมณ์เยือกเย็น มั่นคง ไม่โกรธง่าย
6. สาธิตให้ผู้เรียนดูแล้วจึงปฏิบัติตาม
7. สอนเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน
8. ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในขณะที่ให้งานทำ

9. มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
10. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
11. มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่สอน
12. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบเอาใจใส่การเรียนการสอน
13. ปฏิบัติตัวเสมอต้นเสมอปลาย
14. เป็นผู้ไม่หวงวิชาที่สอน
15. วางตัวกับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ในปีต่อมา มนัส ศรีภักยา (2533 : 33-38) ได้ทำการศึกษาปัญหาการเรียนของ นักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนก ออกเป็น 3 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาอุตสาหกรรม หมวดวิชาคหกรรม และหมวดวิชาพาณิชยกรรม ในปัญหาการเรียนของนักศึกษา รวม 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ปัญหาด้านครูผู้สอน ปัญหาด้านหลักสูตร และปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักศึกษาที่ประสบ ปัญหาการเรียน โดยมีผลการเรียนต่ำสุดในแต่ละหมวดวิชา จำนวนรวมทั้งสิ้น 320 คน ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาการเรียนในระดับมาก คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ ปัญหาด้านหลักสูตร ส่วนปัญหาด้านครูผู้สอนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ในปีเดียวกันนี้ อารยา นครเขตต์ (2533 : 54-56) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการจัดการ การศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 7 (2535-2539) ในสี่ด้าน คือ เป้าหมายของการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น การ บริหารการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น หลักสูตรและโครงการสอนวิชาชีพอาชีพระยะสั้น และการจัดการ เรียนการสอนวิชาอาชีพระยะสั้น โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) กลุ่ม ตัวอย่างในการศึกษาวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ทำหน้าที่บริหาร วางแผน และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวนรวมทั้งสิ้น 29 คน ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ด้านเป้าหมายของการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ควรเพิ่มความรู้ความสามารถให้ ผู้เรียนนำไปพัฒนาอาชีพเดิมของตนให้ดีขึ้น และเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียน

มีโลกทัศน์ที่กว้างเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพสามารถวิเคราะห์เชิงธุรกิจก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอิสระ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะเป็นการสนองนโยบายการลดปัญหาการว่างงาน

2. ด้านการบริหารการศึกษาวิชาอาชีพพระยะสั้นแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด คือ ควรจัดให้มีการประสานงานกันระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน เพื่อเร่งระดมและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งกระจายอำนาจการบริหาร ไปสู่ส่วนภูมิภาคเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

3. ด้านหลักสูตรและโครงการสอนวิชาอาชีพพระยะสั้น ควรจัดหลักสูตรให้เป็นชุดวิชา โดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้เป็นตอน ๆ แต่ละตอนมีระยะเวลาการฝึกสั้น เรียนจบเร็ว และมีลักษณะยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนไปได้ตามความต้องการของผู้เรียนจะยึดสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชน และใช้หลักสูตรเฉพาะท้องถิ่น

4. ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพพระยะสั้น มีแนวโน้มที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาอาชีพใด ส่วนการเรียนการสอนจะมีการพัฒนาสื่อการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สำหรับวิชาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกทักษะเพื่อให้เกิดความชำนาญ จะได้จัดให้มีการจัดส่งไปฝึกทักษะในสถานประกอบการต่อไป

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ ฮูล (อ้างอิงมาจาก มนัส ศรีกัลยา. 2533 : 20)

ได้ทำการศึกษาสาเหตุที่นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าศึกษาต่อในโครงการศึกษาผู้ใหญ่ ที่มหาวิทยาลัยชิคาโก โดยการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่ 22 คน อย่างละเอียด พบว่า ผู้ที่มาเรียนจำแนกออกได้ 3 ประเภทคือ

1. ผู้เรียนประเภทมุ่งเป้าหมาย (goal - oriented) คือผู้เรียนที่เข้าโครงการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทต่าง ๆ เป็นครั้งคราว โดยคิดว่าการเรียนรู้จากโครงการเหล่านั้นสามารถจะสนองตอบต่อความต้องการ ปัญหาและความสนใจของเขาได้

2. ผู้เรียนประเภทมุ่งกิจกรรม (activity - oriented) คือผู้เรียนที่เข้าโครงการผู้ใหญ่ประเภทต่าง ๆ เพราะความพอใจ หรือสนใจสิ่งแวดลอม หรือกิจกรรมบางอย่างมากกว่าเนื้อหาหรือหลักสูตร ผู้ใหญ่ที่มุ่งกิจกรรมเช่นนี้ชอบกิจกรรมทางสังคมและเพื่อน

3. ผู้เรียนประเภทมุ่งการเรียนรู้ (learning - oriented) คือผู้เรียนที่เข้าสู่โครงการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทต่าง ๆ เพราะต้องการได้รับความรู้และเรียนรู้อย่างแท้จริง

ส่วนคาร์และโจเซฟ (อ้างอิงมาจาก มนัส ศรีกัลยา, 2533 : 20) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการบริการ และโปรแกรมด้านการศึกษา โดยใช้ นักศึกษาผู้ใหญ่ และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนผู้ใหญ่ ในเมืองซานโต ดิโกโต (Santo Dieguito) เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่รับรู้ว่าการบริการและโปรแกรมการศึกษามีความจำเป็นและต้องการให้มีการขยายบริการให้มากขึ้นสำหรับโปรแกรมการศึกษาที่จัดไว้ตรงกับความต้องการในปัจจุบัน และควรจัดให้ตรงกับความต้องการในอนาคตต่อไปอีกด้วย นอกจากนี้ยังพอได้ข้อสรุปว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ยังคงเห็นความสำคัญของโปรแกรมการบริการแนะแนว ซึ่งจะทำให้นักศึกษาบรรลุเป้าหมายด้านอาชีพ และการศึกษา การบริการแนะแนวมีความจำเป็น ซึ่งจะต้องให้บริการแก่นักศึกษาทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะแนวในด้านอาชีพของผู้ใหญ่

รอสและเจนนี (อ้างอิงมาจาก มนัส ศรีกัลยา, 2533 : 20) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาในโปรแกรมการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 627 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง การศึกษาพบว่า เหตุผลที่เข้ามาศึกษาต่อนั้น นักศึกษาที่มีเพศ ภูมิหลังทางด้านอาชีพและระดับของโปรแกรมการศึกษาที่นักศึกษาลงทะเบียนไว้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเลือกโปรแกรมทางการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ คือต้องการเป็นบุคคลที่มีการศึกษาต้องการมีความสุขล่วงหน้า ต้องการปริญญาและต้องการมีสถานภาพทางการทำงาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาในลักษณะของการฝึกทักษะวิชาชีพนั้น นับได้ว่าเป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้ต้องขังให้สามารถประกอบอาชีพที่สุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวภายหลังเมื่อพ้นโทษไปแล้ว ทั้งยังส่งผลไม่ให้ผู้ต้องขังได้ย้อนกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก อันจะกลายเป็นปัญหาสังคมอย่างไม่รู้จบ อย่างไรก็ตาม สภาพการจัดการเรียนการสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรระยะสั้นในปัจจุบันที่จัดให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศล้วนประสบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านตัวครูผู้สอน ด้านตัวผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร ด้านการวัดและ

ประเมินผล ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อันสำคัญยิ่งต่อการนำไปเป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ หลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขัง ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนที่ทำการสอนวิชาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน 5 ด้าน แตกต่างกัน

ตาราง 1 จำนวนเรือนจำและทัณฑสถาน จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามวิชาอาชีวศึกษา

วิชาอาชีวศึกษา	จำนวนเรือนจำและ ทัณฑสถานที่เปิดสอน	กลุ่มประชากร (1 แห่ง : ครู 1 คน)	กลุ่มตัวอย่าง ที่สุ่มได้ 75%
วิชาช่างตัดผม	71	71	56
วิชาช่างไม้	58	58	44
วิชาเกษตรกรรม	46	46	35
วิชาช่างเชื่อมโลหะ	32	32	24
วิชาจักสาน	17	17	13
วิชาช่างปูน	14	14	11
รวม	238	238	183

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวศึกษาที่พระยะสันที่จัดให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยแบ่งสภาพปัญหาออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีทระดับน้ำหนัก แบ่งออกเป็นสามตอน คือ

ตอนที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีวศึกษาหลักสูตรวิชาอาชีวศึกษาที่พระยะสัน

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าในเรื่องเกี่ยวกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 99 แห่ง ซึ่งจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ 6 หลักสูตร คือ วิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสาน และวิชาช่างปูน รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น 238 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้จากกลุ่มประชากรในข้อ 1 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ซึ่งแบ่งตามกลุ่มวิชาชีพที่สอน อัตราส่วนร้อยละ 75 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นรวม 183 คน รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 1 ดังนี้

ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมทั้งห้าด้าน คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล

การกำหนดน้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อกำหนดดังนี้

เป็นปัญหามากที่สุด	กำหนดคะแนน	5	คะแนน
เป็นปัญหามาก	กำหนดคะแนน	4	คะแนน
เป็นปัญหามากปานกลาง	กำหนดคะแนน	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	กำหนดคะแนน	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	กำหนดคะแนน	1	คะแนน
ไม่มีปัญหา	กำหนดคะแนน	0	คะแนน

ตอนที่สาม เป็นข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอื่นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกจากที่ได้นำเสนอไว้ในตอนที่สอง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่หลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการศึกษาและการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน แล้วนำมาประมวลเพื่อกำหนดขอบเขตเพื่อการวิจัยและการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

2. สัมภาษณ์ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น จำนวนรวม 10 คน เพื่อให้ได้ขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามชัดเจน และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมากยิ่งขึ้น

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปเสนอประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมบริหารนิพนธ์เพื่อขอคำปรึกษาเพิ่มเติม แก้ไขปรับปรุงจำนวนภาษา ตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจน หรือ

ซ้ำซ้อน และจัดข้อคำถามให้สั้นกระชับ อ่านแล้วเข้าใจง่าย และมีความหมายชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาชีพตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมราชทัณฑ์ และจากภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาข้อความในแบบสอบถามว่า มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมเนื้อหาเพียงใด ตลอดจนพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้

6. นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยทดลองใช้กับครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสันที่จัดให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการจัดส่งและรับข้อมูลกลับทางไปรษณีย์ และเก็บด้วยตนเอง บางส่วนระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2535 รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน จำนวน 174 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.08

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามดังกล่าวกลับมาแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา แล้วคัดเลือกเอาไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์นำมาจัดทำรหัส และกรอกตัวเลขลงในกระดาษรหัส

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS) หรือชุดสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences) (Nie, 1975 : 465-514) โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคิดเป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.2.2 ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน จัดกระทำโดยการแจกแจงความถี่ หาค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2.2.3 ในการทดสอบเพื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ที่มีสถานะภาพต่างกันตามตัวแปร คือ วัสดุการศึกษา และการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ ใช้ t - test

2.2.4 การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม ตามตัวแปร อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงานด้านการสอน และวิชาชีพที่สอน ใช้ F - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนแบค (Cronbach, 1970:161)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i}{S_t} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

k แทน จำนวนของแบบสอบถาม

$\sum S_i$ แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.1 คะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ลัวัน และอังคณา สายยศ. 2524 : 77)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ในการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยใช้ t-test (ลัวัน และอังคณา สายยศ. 2522 : 215)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1}{n_1} + \frac{S_2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย
ของสองกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}_1$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2

S_1 แทน ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1

S_2 แทน ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

2.3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป และวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงความถี่ F

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อผลการวิเคราะห์หัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของ
คะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Studentized q-Statistic แบบ Newman Keuls
Method (Winer. 210-218)

$$q = \frac{T_{largest} - T_{smallest}}{MS_{error}/\bar{n}}$$

เมื่อ	q	แทน	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย
	$T_{largest}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่มากที่สุด
	$T_{smallest}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย Treatment ที่น้อยที่สุด
	MS_{error}	แทน	Mean Square ของความคลาดเคลื่อน
	$\bar{n}$	แทน	Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง (t-distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่มตัวอย่าง (F-distribution)
q	แทน	ค่าสถิติแสดงความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ (q-Statistic)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน รวม 5 ด้าน คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

- 0.00 - 0.49 หมายถึง ไม่เป็นปัญหา
- 0.50 - 1.49 หมายถึง เป็นปัญหาน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 หมายถึง เป็นปัญหาน้อย
- 2.50 - 3.49 หมายถึง เป็นปัญหามาก
- 3.50 - 4.49 หมายถึง เป็นปัญหามาก
- 4.50 - 5.00 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาเป็นรายด้าน
- ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน
 - 3.1 เปรียบเทียบตามกลุ่มอายุ
 - 3.2 เปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา
 - 3.3 เปรียบเทียบตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน
 - 3.4 เปรียบเทียบตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่
 - 3.5 เปรียบเทียบตามวิชาอาชีพที่สอน
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิชาชีพที่สอน ดังตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
1.1 ระหว่าง 20 - 30 ปี	13	7.50
1.2 ระหว่าง 31 - 45 ปี	105	60.30
1.3 ระหว่าง 46 - 60 ปี	56	32.20
รวม	174	100.00
2. วุฒิการศึกษา		
2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	153	87.90
2.2 ปริญญาตรี	21	12.10
รวม	174	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
3. <u>ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน</u>		
3.1 ต่ำกว่า 3 ปี	23	13.20
3.2 ระหว่าง 3 - 5 ปี	54	31.00
3.3 มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	97	55.80
รวม	174	100.00
4. <u>การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่</u>		
4.1 ได้เข้ารับการอบรม	68	39.10
4.2 ไม่ได้เข้ารับการอบรม	106	60.90
รวม	174	100.00
5. <u>วิชาอาชีพที่สอน</u>		
5.1 วิชาช่างตัดผม	49	28.20
5.2 วิชาช่างไม้	40	23.00
5.3 วิชาชีพเกษตรกรรม	33	19.00
5.4 วิชาช่างเชื่อมโลหะ	26	14.90
5.5 วิชาจักสาน	12	6.90
5.6 วิชาช่างปูน	14	8.00
รวม	174	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 174 คน ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 31 - 45 ปี มีจำนวนรวม 105 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 46 - 60 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 และกลุ่มอายุระหว่าง 20 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 87.90 และระดับปริญญาตรีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10

ส่วนระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอนนั้นส่วนใหญ่ปฏิบัติงานด้านการสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 รองลงมาคือระหว่าง 3 - 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.20 ตามลำดับ

สำหรับในด้านการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่ครูผู้สอนไม่ได้เข้ารับการอบรมจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 และเข้ารับการอบรมจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10

ในด้านวิชาอาชีพที่สอนครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานส่วนใหญ่สอนวิชาช่างตัดผม จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 รองลงมาคือวิชาช่างไม้ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 วิชาชีพเกษตรกรรม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 วิชาช่างเชื่อมโลหะ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 14.90 วิชาช่างปูน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 คน และ วิชาจักสาน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน

ดังตาราง 3 - 8 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางคืน.....	2.99	1.58	กลาง
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน.....	2.52	1.54	กลาง
ขาดกำลังใจในการทำงาน.....	2.37	1.71	น้อย
ขาดขวัญในการทำงาน.....	2.26	1.68	น้อย
มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในวิชาชีพที่สอน.....	1.90	1.48	น้อย
ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ.....	2.01	1.53	น้อย
ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์.....	1.49	1.35	น้อยที่สุด
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	1.32	1.31	น้อยที่สุด
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน.....	3.42	1.44	กลาง
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน....	2.70	1.66	กลาง
รวม	2.30	1.07	น้อย

จากตาราง 3 แสดงว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง มี 4 ข้อ ($\bar{X} = 2.52 - 3.42$) และอยู่ในระดับน้อยมี 4 ข้อเช่นกัน ($\bar{X} = 1.90 - 2.37$) ยกเว้นในเรื่องที่เกี่ยวกับไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์ และการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นสภาพปัญหาในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.32$ และ 1.49)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนการสอนด้านผู้เรียน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
มีอายุต่างกัน.....	3.09	1.57	กลาง
สุขภาพจิตเสีย.....	2.93	1.46	กลาง
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว.....	3.16	1.44	กลาง
การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในชั้นได้ยาก.....	2.25	1.33	น้อย
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก.....	2.51	1.55	กลาง
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง.....	1.85	1.30	น้อย
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร.....	2.00	1.52	น้อย
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน.....	2.03	1.49	น้อย
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน.....	2.84	1.52	กลาง
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน.....	2.60	1.42	กลาง
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้.....	2.49	1.39	น้อย
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน.....	2.50	1.40	กลาง
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ.....	2.43	1.51	น้อย
ไม่มีความตั้งใจเรียน.....	2.35	1.36	น้อย
รวม	2.50	1.01	กลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน
ด้านผู้เรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ใน
ระดับปานกลางอยู่ 7 ข้อ ($\bar{X} = 2.50 - 3.16$) และเป็นปัญหาในระดับน้อยอยู่ 7 ข้อเช่นกัน
($\bar{X} = 1.85 - 2.49$)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอน

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ไม่สนใจจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.58	1.36	กลาง
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา.....	2.11	1.36	น้อย
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม.....	2.05	1.36	น้อย
ไม่ตรงกับความสนใจผู้เรียน.....	2.20	1.40	น้อย
รูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน.....	2.07	1.51	น้อย
ไม่เหมาะกัวัยของผู้เรียน.....	2.01	1.44	น้อย
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต.....	2.60	1.44	กลาง
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต.....	2.98	1.47	กลาง
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม.....	3.00	1.46	กลาง
ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อ.....	2.81	1.53	กลาง
ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ.....	2.57	1.42	กลาง
สื่อการสอนไม่ทันสมัย.....	2.93	1.51	กลาง
อุปกรณ์ปฏิบัติการใช้การไม่ได้.....	2.52	1.56	กลาง
รวม	2.49	1.09	น้อย

จากตาราง 5 แสดงว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับที่เป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ส่วนใหญ่เป็นปัญหามานกลาง มีอยู่ 8 ข้อ ($\bar{X} = 2.52 - 3.00$) ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ เป็นปัญหาระดับน้อย

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ความมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่ชัดเจน.....	2.33	1.45	น้อย
หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น.....	2.28	1.46	น้อย
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไปไม่สะดวกในการนำไปใช้.	2.22	1.44	น้อย
หลักสูตรไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียน.....	2.35	1.47	น้อย
หลักสูตร ไม่มีความทันสมัย.....	2.44	1.43	น้อย
หลักสูตร ไม่มีความยืดหยุ่น.....	2.30	1.41	น้อย
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....	2.36	1.47	น้อย
เนื้อหา ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.21	1.41	น้อย
เนื้อหา ไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์.....	3.09	1.45	กลาง
เนื้อหา ไม่เหมาะกับวัยผู้เรียน.....	2.16	1.42	น้อย
เนื้อหา ไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต.....	2.82	1.44	กลาง
เนื้อหา ไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง.....	2.95	1.49	กลาง
รวม	2.21	1.22	น้อย

จากตาราง 6 แสดงว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตรโดยส่วนรวม อยู่ในระดับที่เป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับที่เป็นปัญหากลาง มีอยู่ 3 ข้อ ($\bar{X} = 2.82 - 3.09$) ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับที่เป็นปัญหาน้อย

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล

สภาพปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์.....	2.46	1.37	น้อย
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา.....	2.25	1.32	น้อย
ไม่วัดผล เนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา.....	2.17	1.41	น้อย
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา.....	2.49	1.40	น้อย
ไม่วัดผล การนำความรู้ไปใช้.....	2.20	1.48	น้อย
ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน.....	2.83	1.55	กลาง
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ	2.94	1.59	กลาง
ผลการประเมิน ไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน.....	2.95	1.50	กลาง
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล.....	3.89	1.62	มาก
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำการสอน.....	2.24	1.42	น้อย
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคทฤษฎีมารวมกับภาคปฏิบัติเพื่อปรับเป็นระดับคะแนน.....	2.01	1.64	น้อย
รวม	2.13	1.18	น้อย

จากตาราง 7 แสดงว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับที่เป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับเป็นปัญหานกลาง มี 3 ข้อ ($\bar{X} = 2.83 - 2.95$) ยกเว้นในเรื่องที่เกี่ยวกับครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล ซึ่งเป็นปัญหาระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
ด้านตัวครูผู้สอน.....	2.30	1.07	น้อย
ด้านผู้เรียน.....	2.50	1.01	กลาง
ด้านสื่อการสอน.....	2.49	1.09	น้อย
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร.....	2.21	1.22	น้อย
ด้านการวัดและประเมินผล.....	2.13	1.18	น้อย
รวม	2.34	1.96	น้อย

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน รวมทุกด้านอยู่ในระดับที่เป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 2.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ทุกด้านมีปัญหาลงอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.13 - 2.49$) ยกเว้นด้านผู้เรียนที่มีปัญหาลงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน

3.1 เปรียบเทียบตามกลุ่มอายุ ดังตาราง 9 - 14 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามกลุ่มอายุ

สภาพปัญหา	20 - 30 ปี		31 - 45 ปี		46 - 60 ปี		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางคืน.....	2.77	1.48	3.17	1.44	2.71	1.82	1.68
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน.....	2.69	1.25	2.58	1.44	2.36	1.78	0.47
ขาดกำลังใจในการทำงาน.....	2.23	1.42	2.60	1.68	1.98	1.77	2.48
ขาดขวัญในการทำงาน.....	2.15	1.52	2.46	1.65	1.91	1.74	1.99
มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในวิชาชีพที่สอน	1.46	1.39	1.98	1.42	1.86	1.61	0.75
ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่.....	1.69	1.38	1.90	1.50	2.27	1.58	1.32
ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์.....	0.92	0.95	1.55	1.33	1.59	1.45	1.32
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	0.85	1.07	1.30	1.27	1.48	1.41	1.31
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน.....	4.00	1.00	3.48	1.41	3.18	1.55	1.94
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน.....	2.54	1.71	2.74	1.60	2.64	1.79	0.13
รวม	2.13	0.72	2.37	1.02	2.20	1.21	0.66

จากตาราง 9 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 20 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้าน ตัวครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 10 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามกลุ่มอายุ

สภาพปัญหา	20 - 30 ปี		31 - 45 ปี		46 - 60 ปี		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
มีอายุต่างกัน.....	2.46	1.27	3.10	1.66	3.21	1.45	1.22
สุขภาพจิตเสีย.....	2.85	1.28	2.99	1.46	2.84	1.53	0.22
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว.....	3.00	1.00	3.19	1.44	3.13	1.53	0.12
การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในชั้นได้ยาก.....	2.08	0.95	2.30	1.30	2.20	1.47	0.24
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก.....	2.77	1.17	2.51	1.53	2.45	1.69	0.23
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง.....	1.85	0.80	1.89	1.26	1.79	1.49	0.11
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร.....	1.85	1.28	2.00	1.57	2.04	1.49	0.08
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน.....	1.54	1.51	2.05	1.49	2.13	1.49	0.83
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน...	2.85	1.57	2.89	1.48	2.75	1.60	0.15
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน.....	2.46	1.39	2.70	1.39	2.45	1.49	0.62
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้..	2.31	1.18	2.58	1.45	2.38	1.33	0.52
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน.....	2.38	1.12	2.50	1.41	2.52	1.48	0.05
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ.....	1.77	1.24	2.61	1.57	2.25	1.42	2.42
ไม่มีความตั้งใจเรียน.....	2.15	1.07	2.48	1.36	2.16	1.42	1.13
รวม	2.31	0.81	2.56	1.03	2.45	1.03	0.47

จากตาราง 10 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 20 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 11 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการสื่อการสอน จำแนกตามกลุ่มอายุ

สภาพปัญหา	20 - 30 ปี		31 - 45 ปี		46 - 60 ปี		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ไม่สนใจจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.69	1.18	2.60	1.37	2.52	1.40	0.11
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา.....	2.00	1.15	2.19	1.33	1.98	1.47	0.47
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม.....	1.92	1.04	2.19	1.32	1.80	1.47	1.55
ไม่ตรงกับความสามารถผู้เรียน.....	2.00	1.35	2.30	1.35	2.05	1.52	0.73
รูปแบบไม่สะดวกในการนำไปใช้ในท้องเรียน...	1.54	1.51	1.98	1.39	2.38	1.68	2.17
ไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน.....	1.54	1.39	1.97	1.36	2.18	1.58	1.12
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต.....	2.77	1.30	2.54	1.46	2.68	1.44	0.25
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต.....	3.38	1.26	2.84	1.48	3.14	1.48	1.33
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม.....	3.08	1.12	2.90	1.51	3.18	1.45	0.70
ขาดคำแนะนำในการใช้สื่อ.....	2.85	0.90	2.74	1.53	2.93	1.66	0.27
ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ.....	2.77	0.83	2.39	1.38	2.86	1.57	2.14
สื่อการสอนไม่ทันสมัย.....	2.92	1.32	2.89	1.52	3.02	1.55	0.14
อุปกรณ์ฝึกปฏิบัติใช้การ ไม่ได้.....	3.08	1.55	2.40	1.57	2.61	1.55	1.23
รวม	2.50	0.85	2.46	1.07	2.56	1.20	0.17

จากตาราง 11 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 20 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 12 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามกลุ่มอายุ

สภาพปัญหา	20 - 30 ปี		31 - 45 ปี		46 - 60 ปี		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ความมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่ชัดเจน.....	2.46	1.33	2.22	1.42	2.52	1.53	0.83
หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	2.31	1.38	2.14	1.48	2.54	1.45	1.32
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไป ไม่สะดวกในการนำไปใช้.....	2.69	0.75	2.19	1.49	2.16	1.45	0.77
หลักสูตรไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียน....	2.54	1.20	2.24	1.48	2.52	1.53	0.77
หลักสูตรไม่มีความทันสมัย.....	2.54	1.45	2.34	1.35	2.59	1.58	0.57
หลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น.....	2.85	1.41	2.24	1.32	2.30	1.56	1.08
หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2.46	1.27	2.34	1.41	2.36	1.62	0.04
เนื้อหา ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้...	2.31	0.95	2.14	1.38	2.32	1.55	0.32
เนื้อหาไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์.....	2.23	1.30	2.02	1.39	2.18	1.60	0.29
เนื้อหาไม่เหมาะกับวัยผู้เรียน.....	1.85	1.57	2.20	1.44	2.16	1.37	0.36
เนื้อหาไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต.....	1.54	1.45	1.78	1.42	1.96	1.49	0.56
เนื้อหาไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง.....	2.08	1.32	1.88	1.47	2.07	1.57	0.36
รวม	2.32	1.05	2.14	1.18	2.31	1.33	0.38

จากตาราง 12 .แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 20 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 13 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามกลุ่มอายุ

สภาพปัญหา	20 - 30 ปี		31 - 45 ปี		46 - 60 ปี		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์.....	2.38	1.12	2.34	1.36	2.70	1.43	1.24
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา.....	2.15	1.14	2.16	1.31	2.45	1.39	0.88
ไม่วัดผล เนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา.....	2.08	1.19	2.18	1.38	2.16	1.52	0.03
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา.....	2.38	0.96	2.98	1.41	2.34	1.49	0.58
ไม่วัดผล การนำความรู้ไปใช้.....	2.31	1.25	2.21	1.52	2.14	1.49	0.08
ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน.....	1.77	1.36	1.86	1.50	1.80	1.70	0.03
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ	1.62	1.45	1.99	1.52	1.91	1.75	0.33
ผลการประเมินไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน.	1.85	1.41	2.04	1.45	1.82	1.64	0.41
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล.	1.92	1.12	1.95	1.46	1.77	1.56	0.29
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำการสอน.....	2.62	1.56	2.33	1.64	1.96	1.57	1.35
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคทฤษฎีมารวมกับภาคปฏิบัติ เพื่อปรับ เป็นระดับคะแนน.....	1.92	1.38	2.09	1.64	1.88	1.72	0.32
รวม	2.09	0.96	2.16	1.16	2.08	1.28	0.08

จากตาราง 13 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 20 - 30 ปี 31 - 45 ปี และ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เช่นเดียวกัน

ตาราง 14 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนเป็นรายด้านของครูผู้สอน จำแนกตามกลุ่มอายุ

สภาพปัญหา	20 - 30 ปี		31 - 45 ปี		46 - 60 ปี		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านครูผู้สอน.....	2.13	1.48	3.17	1.44	2.71	1.82	1.68
ด้านผู้เรียน.....	2.31	1.25	2.58	1.44	2.36	1.78	0.47
ด้านสื่อการสอน.....	2.50	1.42	2.60	1.68	1.98	1.77	2.48
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร.....	2.32	1.52	2.46	1.65	1.91	1.74	1.99
ด้านการวัดและประเมินผล.....	2.09	1.52	2.46	1.65	1.91	1.74	1.99
รวม	2.28	0.76	2.35	0.95	2.34	1.05	0.03

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุ 20 - 30 ปี 31 - 45 ปี และอายุ 46 - 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

3.2 เปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่า t ดังตาราง 15 - 20 ต่อไปนี้

ตาราง 15 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพปัญหา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางคืน.....	2.99	1.59	3.00	1.58	-0.02
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน.....	2.47	1.60	2.86	0.96	-1.08
ขาดกำลังใจในการทำงาน.....	2.38	1.73	2.33	1.59	0.11
ขาดขวัญในการทำงาน.....	2.26	1.71	2.24	1.48	0.06
มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในวิชาชีพที่สอน.	1.96	1.51	1.48	1.17	1.41
ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่.....	2.11	1.55	1.24	1.22	2.48*
ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์.....	1.59	1.37	0.76	0.89	2.70**
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	1.42	1.33	0.57	0.81	2.86**
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน.....	3.36	1.47	3.86	1.11	-1.49
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน.....	2.73	1.68	2.43	1.57	0.78
รวม	2.33	1.11	2.08	0.56	1.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

จากตาราง 15 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์ และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพปัญหา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
มีอายุต่างกัน.....	3.17	1.52	2.52	1.83	1.78
สุขภาพจิตเสีย.....	2.97	1.46	2.62	1.50	1.04
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว.....	3.22	1.40	2.71	1.62	1.51
การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในชั้นได้ยาก.....	2.30	1.33	1.90	1.34	1.28
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก.....	2.50	1.59	2.57	1.29	-0.19
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง.....	1.88	1.33	1.62	1.12	0.87
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร.....	2.02	1.56	1.86	1.20	0.46
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน.....	2.06	1.51	1.86	1.39	0.58
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน.....	2.88	1.51	2.57	1.60	0.86
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน.....	2.59	1.43	2.67	1.43	-0.24
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้.....	2.52	1.42	2.33	1.20	0.56
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน.....	2.49	1.41	2.57	1.36	-0.25
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ.....	2.45	1.52	2.29	1.49	0.47
ไม่มีความตั้งใจเรียน.....	2.37	1.39	2.19	1.17	0.57
รวม	2.53	1.02	2.31	0.98	0.95

จากตาราง 16 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 17 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพปัญหา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ไม่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.59	1.38	2.48	1.21	0.37
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา.....	2.12	1.41	2.00	1.00	0.39
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม.....	2.05	1.38	2.05	1.20	-0.01
ไม่ตรงกับความสนใจผู้เรียน.....	2.22	1.40	2.05	1.47	0.53
รูปแบบไม่สะดวกในการนำไปใช้ในท้องเรียน.....	2.17	1.51	1.38	1.28	2.28*
ไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน.....	2.06	1.46	1.62	1.28	1.31
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต.....	2.61	1.48	2.52	1.12	0.27
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต.....	2.94	1.50	3.24	1.22	-0.87
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม.....	2.90	1.49	3.71	1.01	-2.42*
ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อ.....	2.76	1.51	3.14	1.68	-1.06
ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ.....	2.56	1.45	2.62	1.16	-0.17
สื่อการสอนไม่ทันสมัย.....	2.91	1.54	3.10	1.30	-0.53
อุปกรณ์กับปฏิบัติใช้การ ไม่ได้.....	2.49	1.57	2.71	1.49	-0.62
รวม	2.49	1.13	2.51	0.82	-0.07

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าในเรื่องที่เกี่ยวกับรูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน และไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านสื่อการสอนไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม มากกว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี

ตาราง 18 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพปัญหา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ความมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่ชัดเจน.....	2.33	1.48	2.33	1.20	0.00
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น...	2.27	1.51	2.38	1.12	-0.33
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไปไม่สะดวกใน การนำไปใช้.....	2.21	1.47	2.29	1.19	-0.23
หลักสูตร ไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียน.....	2.35	1.51	2.38	1.20	-0.10
หลักสูตร ไม่มีความทันสมัย.....	2.44	1.49	2.38	0.97	0.19
หลักสูตร ไม่มีความยืดหยุ่น.....	2.27	1.45	2.52	1.03	-0.76
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน...	2.37	1.49	2.24	1.34	0.39
เนื้อหา ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.24	1.45	2.05	1.02	0.57
เนื้อหา ไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์.....	2.10	1.50	1.95	1.02	0.45
เนื้อหา ไม่เหมาะกับวัยผู้เรียน.....	1.19	1.44	1.95	1.28	0.72
เนื้อหา ไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต.....	1.83	1.49	1.76	1.09	0.20
เนื้อหา ไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง.....	1.97	1.52	1.81	1.21	0.47
รวม	2.22	1.26	2.17	0.88	0.16

จากตาราง 18 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาดังกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 19 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพปัญหา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์.....	2.45	1.42	2.52	0.93	-0.23
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา.....	2.24	1.37	2.38	0.92	-0.47
ไม่วัดผล เนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา.....	2.12	1.43	2.52	1.21	-1.24
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา.....	2.44	1.42	2.81	1.29	-1.12
ไม่วัดผล การนำความรู้ไปใช้.....	2.14	1.51	2.62	1.20	-1.40
ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน.....	1.78	1.58	2.19	1.29	-1.31
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ	1.86	1.61	2.48	1.33	-1.67
ผลการประเมินไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน....	1.89	1.52	2.43	1.33	-1.55
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล....	1.80	1.50	2.38	1.66	-1.64
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำ การสอน.....	2.15	1.63	2.86	1.35	-1.89
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคทฤษฎีมารวม กับภาคปฏิบัติ เพื่อปรับเป็นระดับคะแนน.....	1.94	1.67	2.48	1.36	-1.41
รวม	2.08	1.21	2.52	0.85	-1.60

จากตาราง 19 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาคต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 20 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

สภาพปัญหา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
ด้านครูผู้สอน.....	2.33	1.11	2.08	0.56	1.02
ด้านผู้เรียน.....	2.53	1.02	2.31	0.98	0.95
ด้านสื่อการสอน.....	2.49	1.13	2.51	0.82	-0.07
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร.....	2.22	1.26	2.17	0.88	0.16
ด้านการวัดและประเมินผล.....	2.08	1.21	2.52	0.85	-1.60
รวม	2.34	0.99	2.32	0.73	0.08

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

3.3 เปรียบเทียบตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน เป็นการวิเคราะห์โดยใช้
ค่า เอฟ ดังตาราง 21 - 28 ดังต่อไปนี้

ตาราง 21 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียน
การสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3 ปี		3 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางคืน.....	3.30	1.58	3.15	1.39	2.84	1.68	1.19
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน.....	2.78	1.65	2.56	1.54	2.43	1.53	0.50
ขาดกำลังใจในการทำงาน.....	2.91	1.50	2.37	1.76	2.25	1.71	1.42
ขาดขวัญในการทำงาน.....	2.57	1.53	2.30	1.73	2.16	1.69	0.55
มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในวิชาชีพที่สอน	2.30	1.58	1.81	1.45	1.86	1.47	0.99
ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่.....	2.43	1.67	1.91	1.64	1.96	1.44	1.06
ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ไม่ทันเหตุการณ์.....	1.52	1.53	1.57	1.42	1.44	1.27	0.17
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	1.13	1.52	1.39	1.38	1.33	1.22	0.32
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน.....	3.39	1.44	3.50	1.48	3.38	1.43	0.12
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน.....	3.00	1.60	2.52	1.79	2.72	1.61	0.70
รวม	2.53	1.15	2.31	1.10	2.24	1.03	0.71

จากตาราง 21 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่า 3 ปี ระหว่าง 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 22 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนรู้การสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3 ปี		3 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
มีอายุต่างกัน.....	2.04	1.72	2.89	1.69	3.22	1.47	0.77
สุขภาพจิตเสีย.....	3.52	1.31	2.81	1.63	2.86	1.38	2.20
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว.....	3.61	1.34	3.00	1.58	3.13	1.37	1.48
การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในชั้นได้ยาก.....	2.61	1.23	2.19	1.43	2.21	1.30	0.95
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก.....	2.70	1.49	2.61	1.70	2.41	1.49	0.47
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง.....	1.91	1.59	1.89	1.31	1.81	1.24	0.09
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร.....	2.48	1.53	2.06	1.74	1.86	1.36	1.63
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน.....	2.26	1.54	2.07	1.53	1.96	1.46	0.41
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน..	3.61	1.23	2.96	1.58	2.59	1.48	4.67*
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน.....	2.74	1.48	2.72	1.48	2.49	1.38	0.57
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้..	2.65	1.34	2.46	1.57	2.47	1.31	0.17
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน.....	2.61	1.56	2.33	1.58	2.57	1.27	0.57
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ.....	2.43	1.85	2.61	1.68	2.33	1.32	0.60
ไม่มีความตั้งใจเรียน.....	2.43	1.53	2.37	1.51	2.32	1.25	0.07
รวม	2.76	1.05	2.50	1.22	2.44	0.87	0.89

จากตาราง 22 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอนต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เกี่ยวกับมีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอนที่ต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ q-statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏในตาราง 23-24 ดังต่อไปนี้

ตาราง 23 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยสภาพปัญหาด้านผู้เรียนที่เกี่ยวกับผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิม ไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	ss	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	20.58	10.29	4.67*
ภายในกลุ่ม	171	376.91	2.20	
รวม	173	397.49		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่าครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิม ไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านผู้เรียนที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอ
กับวิชาที่เรียนเป็นรายคู่

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน	สูงกว่า 5 ปีขึ้นไป 3 - 5 ปี ต่ำกว่า 3 ปี			
	$\bar{X}$	2.59	2.96	3.61
สูงกว่า 5 ปีขึ้นไป	2.59	-	0.37	1.02*
ระหว่าง 3 - 5 ปี	2.96		-	0.65
ต่ำกว่า 3 ปี	3.61			-

จากตาราง 24 แสดงว่าครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่า 3 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอเกี่ยวกับวิชาที่เรียนแตกต่างกันกับครูผู้สอนที่มีระยะเวลาสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

ตาราง 25 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3 ปี		3 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ไม่สนใจจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.78	1.24	2.54	1.45	2.56	1.35	0.29
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา.....	2.22	1.54	2.17	1.41	2.05	1.30	0.21
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม.....	2.22	1.51	1.98	1.46	2.04	1.27	0.24
ไม่ตรงกับความสนใจผู้เรียน.....	2.30	1.46	2.30	1.44	2.12	1.38	0.33
รูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน...	2.35	1.53	2.07	1.56	2.01	1.48	0.46
ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....	2.48	1.65	1.91	1.39	1.95	1.41	1.45
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต.....	2.70	1.61	2.78	1.53	2.48	1.35	0.77
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต.....	3.13	1.69	3.09	1.38	2.88	1.47	0.52
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม.....	3.04	1.46	3.17	1.34	2.90	1.53	0.60
ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อ.....	3.00	1.48	2.76	1.55	2.79	1.54	0.21
ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ.....	2.96	1.33	2.70	1.51	2.40	1.37	1.79
สื่อการสอนไม่ทันสมัย.....	3.26	1.29	2.89	1.70	2.88	1.45	0.63
อุปกรณ์ปฏิบัติใช้การไม่ได้.....	2.83	1.59	2.44	1.61	2.48	1.54	0.53
รวม	2.71	1.18	2.52	1.14	2.43	1.05	0.66

จากตาราง 25 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่า 3 ปี ระหว่าง 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นเดียวกัน

ตาราง 26 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
การเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3 ปี		3 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่ชัดเจน.....	2.83	1.47	2.13	1.37	2.33	1.47	0.89
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	2.48	1.56	2.41	1.52	2.16	1.41	0.71
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไป ไม่สะดวก ในการนำไปใช้.....	2.83	1.40	2.28	1.61	2.04	1.31	2.90
หลักสูตร ไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียน....	2.70	1.46	2.30	1.55	2.30	1.44	0.72
หลักสูตร ไม่มีความทันสมัย.....	2.83	1.50	2.43	1.44	2.35	1.41	1.03
หลักสูตร ไม่มีความยืดหยุ่น.....	2.78	1.41	2.24	1.36	2.23	1.43	1.54
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2.78	1.48	2.28	1.41	2.30	1.49	1.13
เนื้อหา ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้...	2.48	1.41	2.11	1.44	2.21	1.40	0.55
เนื้อหา ไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์.....	2.52	1.47	2.07	1.44	1.99	1.44	1.27
เนื้อหา ไม่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน.....	2.35	1.61	2.24	1.47	2.07	1.36	0.47
เนื้อหา ไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต.....	1.87	1.69	1.83	1.45	1.80	1.39	0.02
เนื้อหา ไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง.....	2.30	1.49	1.85	1.48	1.93	1.49	0.78
รวม	2.56	1.28	2.18	1.23	2.14	1.19	1.13

จากตาราง 26 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนต่ำกว่า 3 ปี ระหว่าง 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เช่นเดียวกัน

ตาราง 27 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา

การเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3 ปี		3 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์.....	2.57	1.24	2.31	1.44	2.52	1.37	0.45
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา.....	2.39	1.27	2.17	1.45	2.27	1.27	0.24
ไม่วัดผล เนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา.....	2.43	1.38	2.24	1.41	2.06	1.41	0.76
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา.....	2.96	1.19	2.48	1.41	2.38	1.44	1.57
ไม่วัดผล การนำความรู้ไปใช้.....	2.39	1.41	2.41	1.62	2.03	1.42	1.35
ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน.....	1.96	1.69	2.06	1.52	1.68	1.53	1.10
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ.....	1.91	1.73	2.07	1.65	1.87	1.53	0.30
ผลการประเมิน ไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน.....	1.96	1.61	1.96	1.54	1.95	1.47	0.00
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล.....	2.30	1.55	1.83	1.49	1.82	1.44	1.05
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียน							
ก่อนทำการสอน.....	2.70	1.87	2.26	1.70	2.11	1.50	1.22
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคทฤษฎี							
มารวมกับภาคปฏิบัติ เพื่อปรับเป็นระดับคะแนน....	2.35	1.31	2.15	1.20	2.07	1.15	1.69
รวม	2.35	1.31	2.15	1.20	2.07	1.15	0.55

จากตาราง 27 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน ต่ำกว่า 3 ปี ระหว่าง 3 - 5 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ เช่นเดียวกัน

ตาราง 28 ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนด้านครูผู้สอนเป็นรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3 ปี		3 - 5 ปี		มากกว่า 5 ปีขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านตัวครูผู้สอน.....	2.53	1.15	2.31	1.10	2.24	1.03	0.73
ด้านผู้เรียน.....	2.76	1.05	2.50	1.22	2.44	0.87	0.89
ด้านสื่อการสอน.....	2.71	1.18	2.52	1.14	2.43	1.05	0.66
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร.....	2.56	1.28	2.18	1.23	2.14	1.19	1.13
ด้านการวัดและประเมินผล.....	2.35	1.31	2.15	1.20	2.07	1.15	0.55
รวม	2.60	1.07	2.34	1.06	2.28	0.87	1.04

จากตาราง 28 แสดงว่าครูผู้สอนที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอนต่างกันมีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับ ปัญหาการเรียนการสอนทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนที่มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอนต่างกัน กับมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

3.4 เปรียบเทียบตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้
ค่า ที่ ดังตาราง 29-34 ต่อไปนี้

ตาราง 29 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียน
การสอนด้านตัวครูผู้สอน จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

สภาพปัญหา	เข้ารับ การอบรม		ไม่เข้า รับการอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางคืน.....	2.74	1.73	3.16	1.46	-1.75
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน.....	2.43	1.67	2.58	1.46	-0.62
ขาดกำลังใจในการทำงาน.....	2.25	1.82	2.45	1.63	-0.76
ขาดขวัญในการทำงาน.....	2.09	1.81	2.37	1.59	-1.07
มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในวิชาชีพที่สอน.....	1.82	1.67	1.95	1.35	-0.56
ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่.....	1.81	1.57	2.13	1.51	-1.36
ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์.....	1.50	1.46	1.49	1.28	0.04
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	1.32	1.38	1.32	1.27	0.01
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน.....	3.31	1.60	3.49	1.33	-0.81
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	2.37	1.86	2.91	1.50	-2.10*
รวม	2.16	1.26	2.38	0.92	-1.34

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านครูผู้สอนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการไม่ได้รับ ข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ครูผู้สอนที่ไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ ประสบปัญหาการเรียนการสอนมากกว่า ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 30 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้าน
ตัวผู้เรียน จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

สภาพปัญหา	เข้ารับ การอบรม		ไม่เข้า รับการอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
มีอายุต่างกัน.....	3.29	1.57	2.96	1.57	1.36
สุขภาพจิตเสีย.....	3.01	1.52	2.88	1.43	0.60
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว.....	3.26	1.41	3.08	1.45	0.80
การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในชั้นได้ยาก.....	2.21	1.47	2.28	1.24	-0.37
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก.....	2.50	1.62	2.52	1.52	-0.08
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง.....	1.99	1.46	1.76	1.19	1.09
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร.....	1.88	1.59	2.08	1.47	-0.82
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน.....	2.13	1.60	1.97	1.42	0.69
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน.....	2.57	1.63	3.01	1.42	-1.86
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน.....	2.74	1.49	2.51	1.37	1.02
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันไม่ได้.....	2.57	1.40	2.44	1.39	0.60
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน.....	2.49	1.56	2.51	1.30	-0.11
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ.....	2.50	1.60	2.39	1.46	0.48
ไม่มีความตั้งใจเรียน.....	2.37	1.44	2.34	1.32	0.13
รวม	2.54	1.09	2.48	0.96	0.35

จากตาราง 30 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรม
การสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัวผู้เรียนแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 31 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา

ด้านสื่อการสอน จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

สภาพปัญหา	เข้ารับ การอบรม		ไม่เข้า รับการอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ไม่สนใจจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.49	1.43	2.64	1.32	-0.74
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา.....	2.15	1.40	2.08	1.35	0.29
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม.....	1.99	1.44	2.08	1.31	-0.47
ไม่ตรงกับความสนใจผู้เรียน.....	2.10	1.49	2.26	1.35	-0.74
รูปแบบไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน.....	2.03	1.59	2.10	1.45	-0.32
ไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน.....	2.04	1.54	1.98	1.38	0.28
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต.....	2.60	1.44	2.60	1.45	-0.00
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต.....	3.10	1.52	2.90	1.44	0.90
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม.....	2.96	1.59	3.03	1.38	-0.32
ขาดผู้แนะนำในการใช้สื่อ.....	2.81	1.65	2.81	1.45	-0.01
ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ.....	2.56	1.46	2.58	1.40	-0.08
สื่อการสอนไม่ทันสมัย.....	2.97	1.59	2.91	1.46	0.28
อุปกรณ์กับปฏิบัติใช้การไม่ได้.....	2.53	1.68	2.51	1.49	0.08
รวม	2.49	1.22	2.50	1.01	-0.08

ตาราง 31 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 32 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

สภาพปัญหา	เข้ารับ การอบรม		ไม่เข้า รับการอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่ชัดเจน.....	2.32	1.55	2.34	1.39	-0.07
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น.....	2.21	1.61	2.33	1.37	-0.55
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไปไม่สะดวกในการนำไปใช้..	2.22	1.52	2.22	1.39	0.02
หลักสูตรไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียน.....	2.31	1.66	2.38	1.35	-0.30
หลักสูตร ไม่มีความทันสมัย.....	2.49	1.61	2.41	1.31	0.36
หลักสูตร ไม่มีความยืดหยุ่น.....	2.38	1.56	2.25	1.31	0.58
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน.....	2.46	1.62	2.29	1.37	0.72
เนื้อหา ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.31	1.58	2.15	1.29	0.72
เนื้อหา ไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์.....	2.19	1.66	2.02	1.29	0.77
เนื้อหา ไม่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน.....	2.49	1.48	1.95	1.35	2.45*
เนื้อหา ไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต.....	1.93	1.60	1.75	1.34	0.77
เนื้อหา ไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง.....	1.97	1.66	1.94	1.37	0.12
รวม	2.27	1.40	2.17	1.09	0.54

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรม การสอนผู้ใหญ่อีกต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่เกี่ยวกับเรื่อง เนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 33 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา

ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

สภาพปัญหา	เข้ารับ การอบรม		ไม่เข้ารับ การอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์.....	2.63	1.52	2.35	1.26	1.33
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา.....	2.34	1.46	2.20	1.23	0.68
ไม่วัดผล เนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา.....	2.24	1.58	2.12	1.29	0.51
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา.....	2.46	1.53	2.51	1.33	-0.24
ไม่วัดผลการนำความรู้ไปใช้.....	2.04	1.57	2.29	1.43	-1.08
ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน.....	1.59	1.66	1.99	1.46	-1.68
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ	1.69	1.62	2.09	1.55	-1.64
ผลการประเมิน ไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน.....	1.72	1.60	2.10	1.43	-1.65
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล.....	1.82	1.66	1.93	1.34	-0.48
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำการสอน.....	2.18	1.64	2.27	1.61	-0.39
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคทฤษฎีมารวมกับภาคปฏิบัติ เพื่อปรับเป็นระดับคะแนน.....	1.96	1.70	2.04	1.61	-0.32
รวม	2.06	1.32	2.17	1.09	0.61

จากตาราง 33 แสดงว่าครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 34 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน
ของครูผู้สอนเป็นรายด้าน จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

สภาพปัญหา	เข้ารับการอบรม		ไม่เข้ารับการอบรม		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านตัวครูผู้สอน.....	2.16	1.26	2.38	0.92	-1.34
ด้านผู้เรียน.....	2.54	1.09	2.48	0.96	0.35
ด้านสื่อการสอน.....	2.49	1.22	2.50	1.01	-0.08
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร.....	2.27	1.40	2.17	1.09	0.54
ด้านการวัดและประเมินผล.....	2.06	1.32	2.17	1.09	0.61
รวม	2.32	1.08	2.35	0.88	0.18

ตาราง 34 แสดงว่า ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่
ต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่ได้เข้ารับการ
อบรมการสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 35 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ช่วงตัดผม		ช่วงไม้		เกษตรกรรม		ช่างเชื่อม		จักสาน		ช่างปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง.....	1.24	1.35	1.30	1.40	1.48	1.09	1.42	1.39	1.58	1.56	0.86	1.03	0.61
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน.....	3.24	1.56	3.78	1.37	3.52	1.23	3.65	1.16	2.33	1.87	3.29	1.38	2.27*
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน.....	2.80	1.53	2.75	1.85	2.58	1.50	3.00	1.62	2.42	2.15	2.14	1.66	0.62
รวม	2.22	1.06	2.29	1.18	2.43	0.82	2.45	1.01	2.11	1.60	2.16	0.91	0.38

* สนิัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีวศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านตัวครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาที่นอกจากการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้ออื่น ๆ นอกเหนือ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านตัว
ครูผู้สอน จำแนกตามสาขาวิชาชีพที่สอนต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ความแปรปรวน
และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ q -statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏ
ในตาราง 36-37 ดังต่อไปนี้

ตาราง 36 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยสภาพปัญหาด้านตัวครูผู้สอน
ที่เกี่ยวกับต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	22.69	4.54	2.27*
ภายในกลุ่ม	168	335.69	2.00	
รวม		358.37		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่าครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับต้องปฏิบัติ
หน้าที่อื่นนอกจากการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 37 เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน
เป็นรายคู่

วิชาชีพที่สอน	จักษาน ตัดผม ข่างปูน เกษตรกรรม ข่างเชื่อม ข่างไม้						
	$\bar{X}$	2.33	3.24	3.29	3.52	3.65	3.78
จักษาน	2.33	-	0.91*	0.96	1.19*	1.32*	1.45*
ตัดผม	3.24		-	1.05	1.28	1.41	1.54
ข่างปูน	3.29			-	0.23	0.36	0.49
เกษตรกรรม	3.52				-	0.18	0.26
ข่างเชื่อม	3.65					-	0.13
ข่างไม้	3.78						-

จากตาราง 37 แสดงว่าครูสอนวิชาข่างไม้ ครูสอนวิชาข่างเชื่อม ครูสอนวิชาชีพ
เกษตรกรรม และช่างตัดผม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นแตกต่างกันกับครูสอนจักษาน

ตาราง 38 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านผู้เรียน จำแนกตามวิชาชีพสอน

สภาพปัญหา	ช่วงต้น		ช่วงไม่		เกณฑ์กรรม		ช่วงเชื่อม		จักสาน		ช่วงบน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
มีอยู่ต่างกัน.....	3.14	1.57	3.30	1.64	2.73	1.75	3.15	1.12	3.42	1.51	2.79	1.76	0.72
สุขภาพจิตเสีย.....	2.86	1.44	3.15	1.39	2.94	1.52	2.85	1.41	2.75	1.91	2.86	1.51	0.26
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว.....	3.02	1.44	3.48	1.28	3.00	1.60	3.04	1.46	3.25	1.42	3.21	1.53	0.60
การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยาก.....	2.18	1.42	2.23	1.33	2.33	1.24	2.27	1.19	2.33	1.61	2.29	1.44	0.06
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก.....	2.48	1.37	2.60	1.65	2.45	1.56	2.35	1.50	1.75	1.60	2.21	1.85	1.21
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง.....	1.82	1.41	2.03	1.42	1.88	1.11	1.69	1.26	1.83	1.40	1.71	1.14	0.26
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร.....	1.96	1.49	2.25	1.71	2.00	1.58	1.88	1.37	2.17	1.59	1.50	1.16	0.58
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน.....	2.22	1.54	1.90	1.50	2.15	1.50	1.88	1.56	2.42	1.38	1.43	1.16	0.94
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอวิชาที่เรียน..	2.61	1.60	3.28	1.43	2.91	1.31	2.92	1.38	2.00	1.86	2.79	1.63	1.68
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน.....	2.49	1.42	2.56	1.58	2.79	1.41	2.50	1.30	2.75	1.48	2.43	1.34	0.27
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้.	2.27	1.37	2.50	1.32	2.64	1.39	2.85	1.32	2.33	1.78	2.43	1.55	0.70

ตาราง 38 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ช่วงตัดผม		ช่วงไม้		เกษตรกรรม		ช่วงเชื่อม		จักสาน		ช่วงปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน.....	2.51	1.42	2.58	1.55	2.42	1.39	2.58	1.14	2.33	1.83	2.43	1.22	0.10
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ.....	2.63	1.38	2.42	1.60	2.45	1.46	2.35	1.72	2.08	1.38	2.14	1.66	0.41
ไม่มีความตั้งใจเรียน.....	2.37	1.29	2.48	1.52	2.36	1.34	2.31	1.41	2.00	1.41	2.99	1.27	0.23
รวม	2.49	0.93	2.63	1.10	2.50	1.01	2.47	0.99	2.39	1.16	2.32	1.09	0.25

จากตาราง 38 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพช่างตัดผม ช่วงไม้ เกษตรกรรม ช่วงเชื่อม จักสาน และช่วงปูน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอน ด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 39 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้านการสื่อสารสอน จำนวนตามวิชาชีพสอน

สภาพปัญหา	ข้างตัดผม		ข้างไม้		เกษตรกรรม		ช่างเชื่อม		จักสาน		ช่างปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ไม่สนใจจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.43	1.26	2.45	1.40	3.00	1.15	2.65	1.47	2.67	1.87	2.29	1.38	0.98
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา.....	2.18	1.27	2.05	1.32	2.52	1.23	2.31	1.46	2.00	1.95	1.86	1.29	1.11
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม.....	1.90	1.25	2.05	1.26	2.30	1.42	2.15	1.41	2.00	1.95	1.79	1.31	0.48
ไม่ตรงกับความรู้ที่สนใจ.....	2.00	1.29	2.35	1.44	2.52	1.44	2.08	1.41	2.08	1.68	2.07	1.38	0.70
รูปแบบไม่สะดวกในการนำไปใช้ในท้องเรียน..	1.90	1.37	2.17	1.55	2.33	1.55	2.00	1.41	2.25	1.86	1.79	1.67	0.51
ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....	1.78	1.40	2.10	1.52	2.15	1.39	2.15	1.57	2.08	1.24	1.86	1.51	0.44
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต.....	2.61	1.37	2.58	1.62	2.58	1.37	2.88	1.45	2.58	1.56	2.21	1.31	0.40
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต.....	3.22	1.30	2.73	1.58	3.42	1.25	3.00	1.67	2.50	1.45	2.14	1.46	2.37*
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม.....	3.18	1.32	2.90	1.52	3.15	1.44	2.92	1.49	2.83	1.70	2.57	1.70	0.54

ตาราง 39 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ช่วงพัฒนา		ช่วงไม่		เกษตรกรรม		ช่วงเชื่อม		จักสาน		ช่วงปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ขาดผู้นำในการให้สื่อ.....	2.90	1.34	2.70	1.76	2.76	1.50	2.92	1.49	3.00	1.82	2.57	1.55	0.21
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการให้สื่อ.....	2.41	1.17	2.63	1.48	2.64	1.34	2.69	1.54	2.33	1.78	2.79	1.81	0.32
สื่อการสอนไม่ทันสมัย.....	3.06	1.41	2.65	1.58	3.09	1.47	3.08	1.55	2.83	1.75	2.71	1.64	0.53
อุปกรณ์ไม่ปฏิบัติได้.....	2.76	1.49	2.13	1.64	2.85	1.66	2.58	1.45	1.92	1.44	2.43	1.50	1.42
รวม	2.46	0.90	2.42	1.19	2.72	1.09	2.57	1.17	2.39	1.35	2.24	1.15	0.51

จากตาราง 39 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพช่างตัดผม ช่วงไม่ เกษตรกรรม ช่วงเชื่อม จักสาน และช่วงปูน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ก็เกี่ยวกับวัสดุสื่ที่ใช้ในการผลิต

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านสื่อการสอน จำแนกตามสาขาวิชาชีพที่สอนต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างกันจึงวิเคราะห์ความแปรปรวนและทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ q -statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ดังปรากฏในตาราง 40 - 41 ดังต่อไปนี้

ตาราง 40 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยสภาพปัญหาด้านตัวครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	24.63	4.93	2.37*
ภายในกลุ่ม	168	349.28	2.08	
รวม	173	373.91		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 แสดงว่าครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 41 เปรียบเทียบสภาพปัญหาด้านสื่อการสอนที่เกี่ยวกับการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตเป็นรายคู่

วิชาชีพที่สอน	ช่างปูน จักสาน ช่างไม้ ช่างเชื่อม ช่างตัดผม เกษตรกรรม						
	$\bar{X}$	2.14	2.50	2.73	3.00	3.22	3.42
ช่างปูน	2.14	-	0.36	0.59	0.86	1.08	1.22*
จักสาน	2.50		-	0.23	0.50	0.72	0.92
ช่างไม้	2.73			-	0.27	0.49	0.69
ช่างเชื่อม	3.00				-	0.22	0.42
ตัดผม	3.22					-	0.20
เกษตรกรรม	3.42						-

จากตาราง 41 แสดงว่าครูผู้สอนที่สอนวิชาชีพเกษตรกรรมมีความคิดเห็นด้านสื่อการสอนที่เกี่ยวกับการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตแตกต่างกันกับช่างปูน

ตาราง 42 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร

จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน

สภาพปัญหา	ช่วงตัดผม		ช่วงไม้		เกษตรกรรม		ช่างเชื่อม		จักสาน		ช่างปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{Y}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความมุ่งหมายของหลักสูตร ไม่ชัดเจน.....	2.18	1.29	2.15	1.39	2.58	1.48	2.38	1.55	2.50	1.88	2.57	1.60	0.52
หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	1.98	1.42	2.33	1.49	2.33	1.41	2.42	1.50	2.50	1.73	2.64	1.45	0.70
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไปไม่สะดวกในการนำไปใช้.....	2.04	1.38	2.25	1.51	2.36	1.39	2.27	1.46	2.00	1.71	2.50	1.40	0.38
หลักสูตรไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	2.00	1.43	2.20	1.47	2.70	1.36	2.50	1.53	2.50	1.78	2.79	1.42	1.34
หลักสูตรไม่มีความทันสมัย.....	2.27	1.41	2.33	1.47	2.76	1.32	2.31	1.51	2.92	1.31	2.43	1.60	0.83
หลักสูตรไม่มีความยืดหยุ่น.....	2.08	1.34	2.30	1.42	2.52	1.33	2.50	1.45	2.67	1.78	1.93	1.44	0.85
หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2.20	1.34	2.45	1.40	2.39	1.46	2.50	1.56	2.17	1.95	2.43	1.70	0.23
เนื้อหาไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	2.10	1.19	2.20	1.47	2.27	1.40	2.38	1.58	2.17	1.95	2.21	1.31	0.15

ตาราง 42 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ช่วงต้น		ช่วงไม่		เกษตรกรรม		ช่วงเชื่อม		จักสาน		ช่วงปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
เนื้อหาไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์.....	1.96	1.41	2.15	1.39	2.18	1.36	2.23	1.53	1.92	2.07	2.00	1.36	0.21
เนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน.....	2.10	1.42	2.25	1.50	2.06	1.27	2.23	1.50	2.08	1.44	2.29	1.59	0.12
เนื้อหาไม่กระชับในการดำรงชีวิต.....	1.65	1.41	1.90	1.53	1.94	1.39	1.74	1.34	1.92	1.62	2.00	1.62	0.27
เนื้อหาไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง.....	1.78	1.26	1.95	1.63	2.06	1.46	2.00	1.62	2.08	1.68	2.14	1.61	0.24
รวม	2.03	1.09	2.20	1.29	2.35	1.14	2.29	1.25	2.28	1.53	2.33	1.38	0.35

จากตาราง 42 แสดงว่าโดยส่วนรวมครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพทางตัดผม ช่วงไม่ เกษตรกรรม ช่วงเชื่อม จักสาน และช่วงปูน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านเนื้อหาและหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 43 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล
จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน

สภาพปัญหา	ช่วงตัดผม		ช่วงไม้		เกษตรกรรม		ช่างเชื่อม		จักสาน		ช่างปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์.....	2.37	1.27	2.17	1.47	2.55	1.09	2.73	1.34	2.75	1.86	2.64	1.65	0.77
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา.....	2.18	1.25	1.95	1.41	2.45	1.06	2.38	1.24	2.58	1.83	2.36	1.55	0.81
ไม่วัดผลเนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา.....	2.10	1.26	2.10	1.58	2.18	1.13	2.23	1.42	2.33	1.42	2.29	1.59	0.10
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา.....	2.31	1.36	2.50	1.54	2.82	1.04	2.42	1.24	2.25	2.14	2.64	1.55	0.64
ไม่วัดผลการนำความรู้ไปใช้.....	1.94	1.34	2.25	1.68	2.42	1.35	2.19	1.36	2.17	2.04	2.43	1.50	0.52
ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน.....	1.61	1.46	2.00	1.60	1.58	1.46	2.19	1.47	1.92	2.11	2.00	1.62	0.79
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะๆ.....	1.80	1.44	2.15	1.73	1.70	1.38	2.04	1.66	2.00	2.09	2.14	1.66	0.44
ผลการประเมินไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน.....	1.71	1.44	2.15	1.58	1.88	1.32	2.12	1.56	2.08	1.88	2.00	1.62	0.47
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล.....	1.80	1.37	2.10	1.57	1.82	1.29	1.81	1.47	1.75	1.91	2.07	1.69	0.29

ตาราง 43 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ช่วงตัดผม		ช่วงไม่		เกษตรกรรม		ช่วงเชื่อม		จักสาน		ช่วงปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียน													
ก่อนทำการสอน.....	2.45	1.58	2.15	1.73	2.42	1.56	1.85	1.54	2.00	1.76	2.21	1.63	0.63
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคปฏิบัติ													
มารวมกับภาคปฏิบัติ เพื่อปรับเป็นระดับคะแนน...	1.98	1.64	2.15	1.63	1.82	1.57	1.96	1.71	2.25	1.86	2.00	1.75	0.20
รวม	2.02	1.04	2.15	1.34	2.15	0.90	2.17	1.12	2.19	1.78	2.25	1.44	0.13

จากตาราง 43 แสดงว่า โดยส่วนรวมครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพช่างตัดผม ช่วงไม่ เกษตรกรรม ช่วงเชื่อม จักสาน และช่วงปูน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ตาราง 44 ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของผู้สอนเป็นรายด้าน
จำแนกตามวิชาชีพที่สอน

สภาพปัญหา	ช่วงพัฒนา		ช่วงไม่		เกษตรกรรม		ช่วงเชื่อม		จักสาน		ช่วงปูน		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านตัวครูผู้สอน.....	2.22	1.06	2.29	1.18	2.43	0.82	2.45	1.01	2.11	1.60	2.16	0.91	0.38
ด้านผู้เรียน.....	2.49	0.93	2.63	1.10	2.50	1.01	2.47	0.99	2.39	1.16	2.32	1.09	0.25
ด้านสื่อการสอน.....	2.46	0.90	2.42	1.19	2.72	1.09	2.57	1.17	2.39	1.35	2.24	1.15	0.51
ด้านเนื้อหาและหลักสูตร.....	2.03	1.09	2.20	1.29	2.35	1.14	2.29	1.25	2.28	1.53	2.33	1.38	0.35
ด้านการวัดและประเมินผล.....	2.02	1.04	2.15	1.34	2.15	0.90	2.17	1.12	2.19	1.78	2.25	1.44	0.13
รวม	2.26	0.82	2.36	1.09	2.44	0.84	2.40	0.97	2.28	1.33	2.27	1.08	0.18

จากตาราง 44 แสดงว่าครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพช่างตัดผม ช่วงไม่ เกษตรกรรม ช่วงเชื่อม จักสาน และช่วงปูน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกันเดียวกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม

เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ความถี่ ดังตาราง 45 - 49 ต่อไปนี้

ตาราง 45 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติมด้านตัวครูผู้สอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
1. ต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกจากการสอนควรให้ครูผู้สอน ทำหน้าที่สอนแต่เพียงอย่างเดียว	64
2. ไม่มีเวลาเตรียมการสอน	52
3. ควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอนด้านการสอนการศึกษานักใหญ่	48
4. ครูผู้สอนควรมีวุฒิทางวิชาชีพโดยตรง	45
5. ควรจัดอบรมครูผู้สอนด้านเทคนิควิธีของวิชาชีพให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี	40
6. ครูมีจำนวนน้อย ควรเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอ	38

N = 174 คน

จากตาราง 45 แสดงว่าจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน มีผู้ให้
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านตัวครูผู้สอนเรื่องต้องทำหน้าที่
หลายอย่างนอกจากการสอนควรให้ครูผู้สอนทำหน้าที่สอนแต่เพียงอย่างเดียว 64 คน ไม่มีเวลา
เตรียมการสอน 52 คน ควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอนด้านการสอนการศึกษานักใหญ่ 48 คน ครูผู้สอน
ควรมีวุฒิทางวิชาชีพโดยตรง 45 คน ควรจัดอบรมครูผู้สอนด้านเทคนิควิธีของวิชาชีพให้สอดคล้องกับ
การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 40 คน และครูมีจำนวนน้อย ควรเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอ
38 คน

ตาราง 46 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติมด้านผู้เรียน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
1. ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่ดี และแตกต่างกันมาก	54
2. ควรคัดเลือกให้ผู้เรียนมีกลุ่มพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน	48
3. ผู้เรียนมีระดับอายุแตกต่างกัน	46
4. ผู้เรียนขาดความตั้งใจเรียน ขาดความกระตือรือร้น	39
5. ผู้เรียนมีปัญหาส่วนตัวมาก	37
6. สุขภาพจิตไม่ดี มีความวิตกกังวล	35

N = 174 คน

จากตาราง 46 แสดงว่าจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน มีผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านตัวผู้เรียน เรื่อง ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่ดีและแตกต่างกันมาก 54 คน ควรคัดเลือกให้ผู้เรียนมีกลุ่มพื้นฐานความรู้ใกล้เคียงกัน 48 คน ผู้มีระดับอายุแตกต่างกันมาก 46 คน ผู้เรียนขาดความตั้งใจเรียน ขาดความกระตือรือร้น 39 คน ผู้เรียนมีปัญหาส่วนตัวมาก 37 คน และสุขภาพจิตไม่ดี มีความวิตกกังวล 35 คน .

ตาราง 47 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านสื่อการสอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
1. ขาดสื่อการสอน เช่นเอกสารตำรา อุปกรณ์การสอน	60
2. อุปกรณ์การสอนและฝึกปฏิบัติล้าสมัย	52
3. ควรสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ	41
4. ควรให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสื่อการสอนให้	38
5. ควรจัดให้มีวิดิทัศน์ และอุปกรณ์จริงในการช่วยสอนฝึกภาคปฏิบัติ	25
6. ควรให้ความเหมาะสมกับผู้เรียน	19

N = 174 คน

จากตาราง 47 แสดงว่าจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน มีผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านสื่อการสอนเรื่องขาดสื่อการสอน เช่นเอกสารตำรา อุปกรณ์การสอน 60 คน อุปกรณ์การสอนและฝึกปฏิบัติล้าสมัย 52 คน ควรสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ 41 คน ควรให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสื่อการสอนให้ 38 คน ควรจัดให้มีวิดิทัศน์และอุปกรณ์จริงในการช่วยสอนฝึกภาคปฏิบัติ 25 คน และควรให้ความเหมาะสมกับผู้เรียน 19 คน

ตาราง 48 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านเนื้อหาและหลักสูตร

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
1. กรมราชทัณฑ์ควรจะได้ผลิตเอกสารตำรา และแบบเรียนเป็นมาตรฐานของตนเอง	31
2. ควรเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพสาขาค่าง ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น	28
3. ควรปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ	25
4. หลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น	22
5. หลักสูตรต้องยืดหยุ่น หรือปรับเปลี่ยนได้ง่ายไม่ยุ่งยาก	19
6. ควรจะเน้นทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีให้มาก	17

N = 174 คน

จากตาราง 48 แสดงว่าจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน มีผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตรกรมราชทัณฑ์ควรจะได้ผลิตเอกสาร ตำราและแบบเรียนเป็นมาตรฐานของตนเอง 39 คน ควรเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพสาขาค่าง ๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น 28 คน ควรปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ 25 คน หลักสูตรต้องสอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น 22 คน และหลักสูตรต้องยืดหยุ่นหรือปรับเปลี่ยนได้ง่ายไม่ยุ่งยาก 19 คน และควรจะเน้นทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีให้มาก 17 คน

ตาราง 49 ค่าความถี่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติมด้านการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
1. ควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง	21
2. ควรจะต้องมีการติดตามผลของผู้เรียน	19
3. ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐาน	16
4. ส่วนใหญ่วัดผลไม่ครอบคลุมเนื้อหา	14
5. ขาดความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผล	9
6. ควรมีข้อทดสอบที่เป็นมาตรฐานของแต่ละวิชา	5

N = 174 คน

จากตาราง 49 แสดงว่าจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 174 คน มีผู้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการวัดและประเมินผลเรื่องควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลทุกระยะอย่างต่อเนื่อง 21 คน ควรจะต้องมีการติดตามผลของผู้เรียน 19 คน ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐาน 16 คน ส่วนใหญ่วัดผลไม่ครอบคลุมเนื้อหา 14 คน และขาดความรู้ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล 9 คน และควรมีข้อทดสอบที่เป็นมาตรฐานของแต่ละวิชา 5 คน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน รวม 5 ด้าน คือ ปัญหาด้านตัวครูผู้สอน ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านสื่อการสอน ปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตร และปัญหาด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานทั้ง 5 ด้าน โดยจำแนกตามตัวแปร คือ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิชาชีพที่สอน

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกรมราชทัณฑ์เรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นแก่ผู้ต้องขังให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ตลอดจนเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการกับกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นให้สัมพันธสอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมและไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่มองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนที่สอนวิชาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนทั้ง 5 ด้านแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ รวม 99 แห่ง ซึ่งได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพระยะสั้นจำนวน 6 สาขาวิชา คือ วิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาชีพเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสาน วิชาช่างปูน รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น 238 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้จากกลุ่มประชากรในข้อ 1 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ซึ่งแบ่งตามกลุ่มวิชาชีพที่สอนในอัตราส่วนร้อยละ 75 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น รวม 183 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่จัดให้กับผู้ต้องขัง

ในเรื่องจำและทัณฑ์สถาน โดยหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการจัดส่งและรับข้อมูลกลับทางไปรษณีย์และเก็บด้วยตนเองเป็นบางส่วน ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2535 รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนรวมทั้งสิ้น 174 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.08

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการคำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน ด้วยการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรคือ วุฒิการศึกษา และการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

2.4 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน จำแนกตามตัวแปรคือ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน และวิชาชีพที่สอน ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized-q-Statistic

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรื่องจำและทัณฑ์สถาน ในด้านตัวครูผู้สอน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการ

วัดและประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ในด้านผู้เรียนมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายข้อแต่ละด้าน พบว่าครูผู้สอนมีปัญหาในด้านตัวครูผู้สอนในระดับน้อยที่สุดในข้อ "ไม่สนใจไม่หา ความรู้ให้ทันเหตุการณ์" และ "ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง" ในระดับปานกลางในข้อ "ต้องปฏิบัติ หน้าที่อื่นนอกจากการสอน" "เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางวัน" "ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน" และในข้อ "ไม่มีเวลาเตรียมการสอน" ในด้านผู้เรียนในระดับ ปานกลางในข้อ "มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว" "มีอายุต่างกัน" "สุขภาพจิตเสีย" "มีความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน" "ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน" "ต้องทำงาน อย่างอื่นหนัก" และ "ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน" ในด้านสื่อการสอน ในระดับปานกลางในข้อ "ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม" "ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต" "สื่อการสอนไม่ทันสมัย" "ขาด ผู้แนะนำในการใช้สื่อ" "ขาดผู้แนะนำช่วยเหลือในการผลิต" "ไม่สนองวัตถุประสงค์การเรียนรู้" "ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ" และในข้อ "อุปกรณ์ฝึกปฏิบัติใช้การไม่ได้" ในด้านเนื้อหาและ หลักสูตร ในระดับปานกลาง ในข้อ "เนื้อหาไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์" "เนื้อหาไม่สามารถนำไป ปฏิบัติจริง" และในข้อ "เนื้อหาไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต" และในด้านการวัดและประเมินผล ในระดับปานกลางในข้อ "ผลการประเมินไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน" "ไม่มีการทดสอบ รายวิชาเป็นระยะ" และในข้อ "ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน" ในระดับมาก ในข้อ "ครูขาด ความรู้ความเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผล"

2. ครูผู้สอนในกลุ่มอายุต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้าน การสอนต่างกัน การเข้ารับและไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิชาชีพที่สอนต่างกัน มี ปัญหาการเรียนการสอนในทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ที่วางไว้ แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อพบว่า

2.1 ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่สนใจ ไม่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์" และ "ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง" แตกต่างจากครูผู้สอนระดับ ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอน ผู้ใหญ่" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้มี วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า

2.2 ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านสื่อการสอนในข้อ "รูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า และในข้อ "ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า

2.3 ครูผู้สอนที่สอนต่ำกว่า 3 ปี มีปัญหาด้านผู้เรียนในข้อ "มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาชีพที่เรียน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่สอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนต่ำกว่า 3 ปี มีปัญหามากกว่า

2.4 ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ มีปัญหาด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่ไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่ไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ประสบปัญหามากกว่า และครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่มีปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตรในข้อ "เนื้อหาไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์" แตกต่างจากครูผู้สอนที่ไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่มีปัญหามากกว่า

2.5 ครูผู้สอนที่สอนวิชาช่างไม้ ช่างเชื่อม ช่างเกษตรกรรม และช่างตัดผม มีปัญหาด้านตัวครูผู้สอน ในข้อ "ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน แตกต่างจากครูผู้สอนวิชาจักสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนวิชาช่างไม้ ช่างเชื่อม ช่างเกษตรกรรม และช่างตัดผมมีปัญหามากกว่าครูผู้สอนวิชาจักสาน และครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรม มีปัญหาด้านสื่อการสอนในข้อ "ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต" แตกต่างจากครูผู้สอนวิชาช่างปูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรมมีปัญหามากกว่า

3. ครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเติมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น คือ

3.1 ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกจากการสอนไม่มีเวลาเตรียมการสอน ไม่มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เต็มและแตกต่างกันมาก ช่วงอายุต่างกันมาก ไม่มีความตั้งใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น มีปัญหาส่วนตัวมาก สุขภาพจิตเสีย และมีความวิตกกังวล ขาดอุปกรณ์การสอน เช่น เอกสารตำรา

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรมราชทัณฑ์ควรให้ครูผู้สอนทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว จัดฝึกอบรมครูผู้สอนด้านการสอนการศึกษาผู้ใหญ่ จัดครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านวิชาชีพโดยตรงทำการสอน จัดฝึกอบรมด้านเทคนิควิธีของวิชาชีพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและควรเพิ่มจำนวนครูผู้สอนให้เพียงพอ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ ควรประสานความร่วมมือกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสื่อการสอนให้และควรจัดให้มีวิทยุทัศน์ และอุปกรณ์จริงอันเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อช่วยในการฝึกสอนภาคปฏิบัติ ควรผลิตเอกสารตำราเป็นของตนเอง ควรเปิดสอนวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ควรปรับปรุงเนื้อหาและหลักสูตรวิชาชีพให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ง่าย และควรเน้นภาคปฏิบัติและทฤษฎีควบคู่กัน ควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามผลของผู้เรียน และคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียน ควรมีข้อสอบแต่ละวิชาชีพไว้เป็นมาตรฐานหรือจัดเป็นคลังข้อสอบ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการเรียนการสอน เป็นการอภิปรายปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน 5 ด้าน คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

1.1 ด้านตัวครูผู้สอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนต่างเป็นเจ้าหน้าที่ของเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องปฏิบัติอยู่ในกฎระเบียบเดียวกัน และการตอบแบบสอบถามต้องผ่านผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ปกครองทัณฑสถาน จึงทำให้ครูผู้สอนตอบเท่าที่จะเป็นไปได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในระดับปานกลาง ในข้อ "ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน" ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูผู้สอนในเรือนจำและทัณฑสถานปฏิบัติหน้าที่สอนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังเพื่อป้องกันการหลบหนี ต้องเข้าเวรยามกลางคืนและกลางวัน วันหยุดราชการ และวันนักขัตฤกษ์ ทำให้เหนื่อยล้า ไม่มีเวลาเตรียมการสอน และในข้อ "ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน" ทั้งนี้จะเป็นเพราะโรงเรียนผู้ใหญ่อยู่นอกที่การคมนาคมไม่สะดวก หรือแจ้งสถานที่อยู่ไม่ชัดเจน ชื่อโรงเรียนอาจคล้ายกับที่อื่นทำให้คนส่งไปรษณีย์เข้าใจผิด

1.2 ด้านผู้เรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນໃນเรือนจำและทัณฑสถานในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะอยู่กับผู้ต้องขังจึงมีความใกล้ชิดกับผู้เรียน ทำให้ทราบปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในระดับปานกลาง ในข้อ "ผู้เรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว" ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่มีการผูกพันกับครอบครัว ทั้งผู้เรียนบางคนต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวโดยตรง เมื่อถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถานย่อมมีความวิตกกังวล และมีความเป็นห่วงครอบครัวที่อยู่ภายนอกในข้อ "มีอายุต่างกัน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เรือนจำและทัณฑสถานเป็นสถานที่ใช้คุมขังผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จึงเป็นเหตุให้ผู้เรียนมีกลุ่มอายุที่แตกต่างกันในข้อ "สุขภาพจิตเสีย" ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้เรียนต้องอยู่ร่วมกับผู้ต้องขังอื่นเป็นจำนวนมาก ย่อมมีผลต่อจิตใจ และการจัดกิจกรรมในข้อ "มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำ พื้นฐานความรู้ไม่ดี ในข้อ "ต้องทำงานอย่างอื่นแทน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังต้องทำงานฝึกวิชาชีพเพื่อเป็นสินค้าจำหน่ายในงานวันพบญาติและงานนิทรรศการแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ และเวลาส่วนหนึ่งต้องเข้าชั้นเรียนทฤษฎีเพื่อศึกษาหลักการต่าง ๆ ในสาขาวิชาชีพที่ตนเรียน ทำให้มองดูเป็นงานหนักและในข้อ "ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน" ทั้งนี้เนื่องจากจะเป็นเพราะ ครูผู้สอนที่ต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ไม่มีเวลาสอนอย่างต่อเนื่อง อุปสรรคการฝึกปฏิบัติบางแห่งใช้การไม่ได้ สภาพแวดล้อมทั่วไป เช่น เสียงดังรบกวน ซึ่งสอดคล้องกับสรุปประเมินผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางในการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน (กรมราชทัณฑ์, 2535 : 21 - 22) ซึ่งพบว่า ปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน คือ การที่ผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังได้รับมอบหมายจากกองงานให้ทำงานมากเกินไปทำให้เกิดความท้อแท้ ผู้เรียนประสบปัญหาทางครอบครัวที่อยู่ภายนอกทำให้เกิดความวิตกกังวล ผู้เรียนมีปัญหาส่วนตัวอันเนื่องมาจากมีโรคประจำตัว สุขภาพจิตไม่ดีและมีความวิตกกังวลสูง ตลอดทั้งผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมแตกต่างกันมากทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.3 ด้านสื่อการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນໃນเรือนจำและทัณฑสถานในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนประสบกับการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้บริหาร ประกอบกับโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ทำการเปิดสอนวิชาชีพส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณอุดหนุนน้อย ทำให้เคยชินต่อสภาพปัญหานั้น จึงทำให้มองว่าเป็นปัญหาระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีปัญหในระดับปานกลาง ในข้อ "ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรือนจำและทัณฑสถาน มีสภาพที่คับแคบ ผู้ต้องขังมีจำนวนมาก การจัดสถานที่เหมาะสมจึงทำได้ยาก ในข้อ "ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ทำการเปิดสอนวิชาชีพส่วนใหญ่ได้งบประมาณอุดหนุน เพื่อการดำเนินการจำนวนน้อย งบประมาณไม่เพียงพอในการซื้อวัสดุผลิตสื่อต่าง ๆ ได้ ในข้อ "สื่อการสอนไม่ทันสมัย" ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะเกี่ยวเนื่องกับงบประมาณเมื่อจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน สื่อที่มีอยู่เดิมใช้มาหลายปี ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ในข้อ "ขาดคำแนะนำในการใช้สื่อ" และ "ขาดคำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรที่ชำนาญในการผลิตสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ การติดต่อเพื่อขอความช่วยเหลือก็เป็นไปโดยยาก เพราะติดค่านงบประมาณ และการติดต่อประสานงานในข้อ "สื่อการสอนไม่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้" ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ ครูผู้สอนได้ผลิตสื่อขึ้นใช้เองจากวัสดุในท้องถิ่นที่หาได้ อาจไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อ "ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนเคยชินกับการสอนที่ครูต้องแสดงเองหมด นักเรียนเพียงแค่ทำตามคำสั่งอย่างเดียว และในข้อ "อุปกรณ์ฝึกปฏิบัติใช้การไม่ได้" ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ อุปกรณ์การฝึกงานถูกใช้งานมานาน อยู่ในสภาพใช้การไม่ได้ ขาดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ใหม่ ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์ นาคนิยม (2528 : 57) พบว่า ปัญหาสำคัญในด้านสื่อการสอน ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ฝึกวิชาชีพเก่าไม่ทันสมัย ทั้งอยู่ในสภาพไม่สมบูรณ์ และมีจำนวนไม่เพียงพอกับนักศึกษา

1.4 ด้านเนื้อหาและหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ด้านเนื้อหาและหลักสูตรในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสั้นที่จัดขึ้น โดยโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถานนั้น ส่วนใหญ่ดำเนินการจัดตามความพร้อมของแต่ละแห่ง ประกอบกับเนื้อหาและหลักสูตรที่ใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ นั้น เรือนจำและทัณฑสถานจะใช้หลักสูตรซึ่งกำหนดขึ้นโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือเป็นหลักสูตรที่เรือนจำและทัณฑสถานกำหนดขึ้นเองโดยอิงหรือยึดถือแนวตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีปัญหาในระดับปานกลาง ในข้อ "เนื้อหาไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถานที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้น ได้ยึดแนวหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เนื้อหาก็กว้างขวางไว้ แต่เมื่อนำมาใช้ไม่ได้ปรับเนื้อหาให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นของผู้เรียน เลยมองว่าขาดความสมบูรณ์ ในข้อ "เนื้อหาไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาในหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้น ได้กำหนดไว้กว้าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมครบทุกกระบวนการ ผู้เรียนลงทะเลียนเรียนรายวิชาตามที่โรงเรียนได้เปิดสอน แต่ไม่ตรงกับความต้องการของคนในข้อ "เนื้อหาไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เนื้อหาหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน โรงเรียนไม่ได้ปรับเนื้อหาให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นของผู้เรียน เพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชัย สายหงษ์ (2528 : 93) พบว่า ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ควรเน้นการปฏิบัติ ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น หลักสูตรควรยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ควรเปลี่ยนแปลงเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ เน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพสามารถสร้างงานได้ด้วยตัวเอง

1.5 ด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนส่วนใหญ่ประสบกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางในข้อ "ผลการประเมินไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิธีการวัดและประเมินผล จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในข้อ "ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนไม่เข้าใจวิธีการวัดและประเมินผล ซึ่งหลักสูตรวิชาชีพได้กำหนดให้มีการประเมินผลเป็นรายวิชาเป็นระยะ ๆ แล้วประเมินผลรวมอีกครั้ง หลังจากเรียนครบหลักสูตรแล้ว ในข้อ "ไม่มีการประเมินผลระหว่างเรียน" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนจะประเมินผลหลังจากสอนครบหลักสูตรแล้ว ซึ่งความจริงแล้วต้องมีการประเมินผลในระหว่างเรียน เพื่อสังเกตพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน จะได้ปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ยังบกพร่อง และมีปัญหาในระดับมากในข้อ "ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล" ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้นที่ยังไม่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่อีกจำนวน

106 คน คิดเป็นร้อยละ 60.90 ดังนั้น ครูผู้สอนควรได้รับการอบรมการสอนผู้ใหญ่และวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อจะได้มีการวัดและประเมินผล ได้ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลาซซุตา ลีรียานนท์ (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ในการวัดและประเมินผลในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ และควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เปรียบเทียบสภาพปัญหาการเรียนการสอน เป็นการอภิปรายผลสภาพปัญหาการเรียนการสอน จำแนกตามกลุ่มอายุ กลุ่มวุฒิการศึกษา กลุ่มระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน กลุ่มเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และกลุ่มวิชาชีพที่สอน ดังนี้

2.1 จำแนกตามกลุ่มอายุ ครูผู้สอนที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์" และในข้อ "ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานโดยครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนวิชาชีพตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานไม่มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพราะต้องทำหน้าที่หลายอย่าง ต้องเข้าเวรยามกลางคืน และกลางวันในวันหยุดนักขัตฤกษ์ ทำให้ไม่มีเวลาแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้จะเป็นเพราะ ครูส่วนใหญ่จะมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี คือร้อยละ 87.90 แม้จะมีวุฒิตรงกับวิชาที่สอน แต่วิชาความรู้ก็ได้ทิ้งไปนาน ไม่มีเวลาที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ประกอบกับไม่ได้เป็นครูสอนโดยตรงแต่มีความรู้ในด้านวิชาชีพนั้น ๆ เมื่อมาทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนจึงทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ

รายงานการประชุมสัมมนาพัฒนาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2529 : 80) พบว่าปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันในด้านครูผู้สอน ได้แก่ การไม่พัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพของครูผู้สอน ครูผู้สอนขาดขวัญและกำลังใจ และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารทุกระดับ

และครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสันไม่ได้เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ คือร้อยละ 60.90 ประกอบกับครูผู้สอนไม่ได้เรียนวิชาครุมาโดยตรง เมื่อมาทำหน้าที่สอนจึงไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอนโดยตรง

ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านสื่อการสอน ในข้อ "รูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สื่อการสอนประเภทหนังสือรูปเล่มมีขนาดแตกต่างกัน บางเล่มอาจจะเล็กบางเล่มอาจจะใหญ่และหนา หนังสือเล่มใหญ่และหนาไม่สะดวกที่จะนำไปใช้ในห้องเรียน

ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีปัญหาด้านสื่อการสอนในข้อ "ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่มีวุฒิปริญญาตรีมีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วไปคับแคบด้วยจำนวนผู้ต้องขัง การจัดสถานที่ผลิตสื่อไว้โดยเฉพาะให้มีเฉพาะเรือนจำและทัณฑสถาน ที่กว้างขวางเพียงพอ นอกจากนี้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ จะดำเนินการเปิดสอนได้ก็ต่อเมื่อมีความพร้อมทุกด้าน เช่น อาคารสถานที่ วัสดุที่ใช้ประกอบในการฝึกปฏิบัติ วัสดุ และสื่อประเภทต่าง ๆ แต่ก็มีเรือนจำและทัณฑสถานบางแห่งใช้โรงฝึกงานเป็นสถานที่เรียนวิชาชีพทำให้ไม่มีสถานที่พอไว้ผลิตสื่อการเรียนการสอน

2.3 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน ครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ในด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนที่สอนต่ำกว่า 3 ปี มีปัญหาด้านผู้เรียน ในข้อ "มีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่มีระยะเวลาสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่มีระยะเวลาสอนต่ำกว่า 3 ปี มีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ มีการศึกษาน้อย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานปัญหาการบริหารการศึกษาผู้ต้องขังในประเทศไทย ของ เสนต์ เทียร์สม (ม.ป.ป. : 2) ว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้บกพร่องในด้านการศึกษามีพื้นฐาน การศึกษาค่ำ ได้รับการศึกษาน้อย บางคนอ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้

2.4 จำแนกตามการเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ ครูผู้สอนที่เข้ารับและไม่ เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชา อาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ในด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้าน เนื้อหาและหลักสูตรและด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ มี ปัญหาด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน" แตกต่าง จากครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมมีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนผู้ ใหญ่ตั้งอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน การคมนาคมไม่สะดวก เจ้าหน้าที่ของไม่ชัดเจน ชื่อโรงเรียน คล้ายกัน บุคลากรวิชาชีพส่งผิด

ครูผู้สอนที่ไม่ได้เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ มีปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตรในข้อ "เนื้อหา ไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมครูผู้สอนอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมมีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หลักสูตรที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนเดียวกัน กับ ส่วนหนึ่งให้สถานศึกษากำหนดขึ้นแล้วขออนุมัติใช้หลักสูตร แต่โดยมากใช้หลักสูตรของกรมการศึกษา นอกโรงเรียนเป็นหลัก ประกอบกับวัยผู้เรียนแตกต่างกันมาก คือมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ทำให้ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า เนื้อหา ไม่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

2.5 จำแนกตามวิชาอาชีพที่สอน ครูผู้สอนที่สอนวิชาอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ในด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูผู้สอนที่สอนวิชาช่างไม้ วิชาช่างเชื่อม วิชาเกษตรกรรม และวิชาช่างตัดผม มีปัญหาในด้านตัวครูผู้สอน ในข้อ "ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน" แตกต่างจากครูผู้สอนที่สอนวิชาจักสานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนที่สอนวิชาช่างไม้ วิชาช่างเชื่อม วิชาเกษตรกรรม และวิชาช่างตัดผม มีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนในเรือนจำและทัณฑสถานไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแต่เพียงอย่างเดียว เหมือนครูผู้สอนในสถาบันการศึกษาอื่นๆ นอก ทั้งนี้ครูผู้สอนในเรือนจำและทัณฑสถานจะต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอนอีกเช่น การควบคุมดูแลไม่ให้ผู้ต้องขังหลบหนี ต้องเข้าเวรยามกลางคืน ต้องเข้าเวรยามกลางวันในวันหยุดราชการ ต้องควบคุมผู้ต้องขังให้ทำงานตามหน้าที่ที่กำหนด และต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายเป็นครั้งคราว ด้วยเหตุเหล่านี้ จึงทำให้ครูผู้สอนมีความเหนื่อยล้า ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ไม่สามารถหุ้สเวลาให้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่จึงส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานดังกล่าว

ครูผู้สอนที่สอนวิชาเกษตรกรรม มีปัญหาด้านสื่อการสอน ในข้อ "ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต" แตกต่างจากครูผู้สอนที่สอนวิชาช่างปูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรมมีปัญหามากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรมราชทัณฑ์ได้รับงบประมาณแต่ละปีจำนวนน้อย ทำให้การจัดสรรงบประมาณให้แก่เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ เกี่ยวกับด้านการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขัง ต้องเฉลี่ยกันไปตามสัดส่วน จึงเป็นผลให้เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ได้รับงบประมาณจำนวนน้อย ไม่เพียงพอแก่การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนและการผลิตสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานปัญหาการบริหารงานการศึกษาผู้ต้องขังในประเทศไทย ของเสน่ห์ เพชรสม (ม.ป.ป. : 7) ว่า ปีหนึ่ง ๆ กรมราชทัณฑ์ได้รับงบประมาณเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพอที่จะแจกจ่ายให้แก่เรือนจำและทัณฑสถานได้อย่างเพียงพอที่จะจัดซื้อจัดหาหนังสือเรียน คู่มือการสอน ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรจัดประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาอาชีวพระยศชั้นแก่ครู โดยเน้นในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหา และวิธีแก้ปัญหาการเรียนการสอน

1.2 ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการสอนผู้ใหญ่และวิธีการจัดและประเมินผลการเรียนแก่ครูผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรลดหน้าที่อย่างอื่นของครูผู้สอนลง เพื่อจะได้ทำหน้าที่สอนและเตรียมสอนเพียงอย่างเดียว

1.4 ควรจัดสรรงบประมาณ สำหรับอุปกรณ์การสอนให้มากขึ้นและเพียงพอับความต้องการ ตลอดจนการผลิตเอกสารตำราและแบบเรียนเป็นมาตรฐาน สำหรับใช้ในเรือนจำและทัณฑสถานโดยเฉพาะ

1.5 ควรประสานงานกับศึกษานิเทศก์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อนิเทศการศึกษากับครูผู้สอนโดยตรง จะได้ช่วยแนะนำเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และการดำเนินงานของโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เกี่ยวกับการดำเนินการเรียนการสอน ตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยศชั้น ในเรือนจำและทัณฑสถานแห่งเดียว โดยใช้ตัวแปรอื่นนอกเหนือไปจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น รายได้ ภูมิสำเนา สถานภาพการทำงาน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนผู้ใหญ่ ตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยศชั้นตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาราชการทัณฑ์ เรือนจำและทัณฑสถาน

2.3 ควรศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างอื่นซึ่งอาจได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนมากยิ่งขึ้น เช่น ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการหรือผู้ปกครองทัณฑสถาน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หัวหน้าฝ่ายอบรมและฝึกวิชาชีพ หัวหน้างานการศึกษา และอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่

2.4 ควรศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขังภายหลังที่พ้นโทษไปแล้ว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา, 2525.

_____. รายงานสัมมนาการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน. 2526, อัดสำเนา.

_____. รายงานการประชุมสัมมนาพัฒนาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน. 2529, อัดสำเนา.

_____. แนวทางการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน. 2529, อัดสำเนา.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. "แผนพัฒนาคุณภาพคนและแรงงาน"

ในวารสารเศรษฐกิจและสังคม. หน้า 14-21. ปีที่ 24 (ฉบับที่ 4) เดือนกรกฎาคม-

สิงหาคม พ.ศ. 2530 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2530.

_____. "กรอบทิศทางแผนกระจายรายได้ในแผนฯ 7," ในวารสารเศรษฐกิจและสังคม.

หน้า 23-30 ปีที่ 28 (ฉบับที่ 3) เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ

: โรงพิมพ์อักษรไทย, 2534.

จิรวัดน์ นาคพรม และคนอื่น ๆ. งานการศึกษานอกโรงเรียนที่เอกชนจัด. 2534. 44 หน้า.

อัดสำเนา.

✓ จิรศักดิ์ พลรัฐธนาสิทธิ์. สภาพปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แผนกช่างเครื่องยนต์ตาม
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช.

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล,

2525.

เขียรศรี วิวิธสิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ประพิศ บุญสุข. พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูสอนวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษานอก

โรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ประเสริฐ เมฆมณี. หลักการบริหารและพัฒนาเรือนจำ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิพิธการพิมพ์จำกัด, 2527.

มนัส ศรีกัลยา. ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาอาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่างเขต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

มนัส แสงเรือง. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

อัดสำเนา.

ราชทัณฑ์, กรม. หนังสือหมู่ที่ มท 0904/ว 61 เรื่อง ปัญหาและอุปสรรคการศึกษาผู้ต้องขัง.

ลงวันที่ 31 มีนาคม 2525.

_____. กลิ่นพระราชทาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2528.

_____. รายงานประจำปี 2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2534.

_____. สรุปประเมินผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงาน การศึกษาสายสามัญและสายอาชีพวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน. 2535, อัดสำเนา.

เรียงเดช อุทธิเสน. ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารในวิทยาลัยพลศึกษาเกี่ยวกับการ

ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติและการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

วัฒนาพานิช, 2522.

_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีกิจการพิมพ์, 2524.

วินัย สายหงษ์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพระยะสั้นของครูผู้สอนและ

ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

สมคะเน คำจุน. ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่เกี่ยวกับการสอนของ
อาจารย์สอนเสริม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2529. อัดสำเนา.

เสน่ห์ เพชรสม. การบริหารงานการศึกษาผู้ต้องขังในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.

สุวิทย์ นิ่มน้อย และคนอื่น ๆ. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์, 2530.

สุรีย์ นาคนิยม. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดไทรโยคในเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์. 2526.

สุนทร สุพันธ์ชัย. การศึกษานอกระบบโรงเรียน เส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ :
อรุณอมรินทร์การพิมพ์, 2529

อรรถาญา สิริยานนท์. ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการ
ศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพ
สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

อารยา นครเขตต์. การศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาชีพพระยะสัน ของกรมการศึกษานอก
โรงเรียน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

Cronbach, Lee J. Essential of Phychological Testing. 3 rd ed.
 New York : Harper and Row, 1970, 740 p.

Houle, Cyril O. The Inquiring Mind. Madison : University of Wisconsin
Press. 1961.

Verduin, John R. Jr. and others, Adults Teaching Adult : Principles
and Strategies" (Austin : Learning Concepts, 1977), p.7, p.24.

Karr and Keneth Joseph. "Meeting the Changing Need of Adults Through
 Educational Programs and Services," Dissertation Abstracts
International. 36 (10) : 3426 - A; April 1976.

NAPCAE, Publications Committee, Test Techniques for Teachers of Adults. (Washington, D.C. : The National Association of Public Continuing and Adult Education, 1972) p.1, p.5.

Nie, Norman H. SPSS : Statistical Package for the Social Science. 2 nd, ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1925, 675 p.

Reese, Danley Kilgo. "What the Good Teacher Does," Improving College and University Teaching. 18 (Autum 1970) : 251-253 p.

Ross, Norma Jennie. "Variables Influencing the Decision to Enter Adult Education Graduate Programs," Dissertation Abstracts International. 39 (5) : 2697 - A; November 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ที่คอบแบบสอบถาม

ที่ ทม 1007/0003

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9 กรกฎาคม 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน อธิการมหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายจำเนียร จันทรงาม เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีวพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน
ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.สุนทร โคตรบรรเทา

ประธาน

รศ.เชียรศรี วิวิธสิริ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอนั่งสำรวจการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ
ร่วมมือจากปัญหาการเรียนจำ และทัณฑสถาน โดยให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นครูผู้สอนวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง
ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) จรูญ ไกลบุญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ ไกลบุญ)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ มท 0905/ 480

กรมราชทัณฑ์ ถนนนนทบุรี 1

ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมือง

นนทบุรี 11000

31 กรกฎาคม 2535

เรื่อง ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม
เรียน

ด้วยกรมราชทัณฑ์ได้อนุญาตให้ นายจำเนียร จันทรงาม นิติระดับปริญญาโทวิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นครู
ผู้สอนวิชาอาชญากรรมแก่ผู้ต้องขัง โดยกรอกแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง
การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชญากรรมระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานสำหรับ
กำหนดวัน เวลาในการส่งแบบสอบถาม นายจำเนียร จะติดต่อโดยตรงกับทางเรือนจำเอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และอำนวยความสะดวกให้แก่ นายจำเนียร จันทรงาม ตามสมควร

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประเสริฐ เมฆมณี

(นายประเสริฐ เมฆมณี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองทัณฑวิทยา

โทร. 591 - 5513

โทรสาร 591 - 5512

เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

33/3 ถนนงามวงศ์วาน

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร

กรุงเทพฯ 10900

27 กรกฎาคม 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

ด้วยข้าพเจ้านายจำเนียร จันทรงาม ข้าราชการเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
กรมราชทัณฑ์ ปัจจุบันเป็นนิสิตระดับปริญญาโท (ภาคพิเศษ) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษานวัตกรรมการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรวิชาอาชญาวิทยาพระยศสิ้นในเรือนจำและทัณฑสถาน" ทั้งนี้ในความควบคุมของ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ประธาน

รองศาสตราจารย์ เขียรศรี วิวิธสิริ กรรมการ

ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นครูสอนวิชาอาชญาแก่
ผู้ต้องขัง ตอบแบบสอบถามระหว่างเดือนสิงหาคม 2535 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์และ
กรุณาส่งคืนข้าพเจ้า ภายในวันที่ 20 สิงหาคม 2535 โดยทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ข้างต้น ซึ่งได้
แนบซองติดแสตมป์มาด้วยแล้ว

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่ง ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์จากท่านขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายจำเนียร จันทรงาม)

นิสิตปริญญาโท (ภาคพิเศษ) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
2. รองศาสตราจารย์ เขียรศรี วิวิธสิริ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
4. อาจารย์อารยา นครเขตต์ กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอก
โรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
5. อาจารย์เศรษฐพันธ์ มันทรานนท์ กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ
6. อาจารย์วัลภา เพ็ชรสม กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์
7. อาจารย์กวีพัฒน์ นวลศรี เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
กรมราชทัณฑ์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง

การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น

ในเรือนจำและทัณฑสถาน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอน
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอน และตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูผู้สอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอน

โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ลงใน () ตามข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1 อายุ

☐ 1. 20 - 30 ปี

☐ 2. 31 - 45 ปี

☐ 3. 46 - 60 ปี

3 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการสอน

☐ 1. ต่ำกว่า 3 ปี

☐ 2. 3 - 5 ปี

☐ 3. มากกว่า 5 ปี

5 วิชาชีพที่สอน

☐ 1. วิชาช่างตัดผม

☐ 2. วิชาช่างไม้

☐ 3. วิชาเกษตรกรรม

☐ 4. วิชาช่างเชื่อมโลหะ

☐ 5. วิชาจักสาน

☐ 6. วิชาช่างปูน

2 วุฒิการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ 2. ปริญญาตรีและสูงกว่า

4 การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่

☐ 1. ได้เข้ารับการอบรม

☐ 2. ไม่ได้เข้ารับการอบรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอน

โปรดใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องทางขวามือให้สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน
เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพระยะสั้น 5 ด้านคือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้าน
ผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล ต่อไป

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
<u>ด้านตัวครูผู้สอน</u>						
เหนื่อยล้าเพราะเข้าเวรยามกลางคืน						
ไม่มีเวลาเตรียมการสอน						
ขาดกำลังใจในการทำงาน						
ขาดขวัญในการทำงาน						
มีความรู้ความสามารถ ไม่เพียงพอในวิชาชีพที่สอน						
ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่						
ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์						
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง						
ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน						
ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษา นอกโรงเรียน						

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
<u>ด้านผู้เรียน</u>						
มีอายุต่างกัน						
สุขภาพจิตเสีย						
มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับครอบครัว						
ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในชั้นได้ยาก						
ต้องทำงานอย่างอื่นหนัก						
สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง						
มีเวลาเรียนน้อยทำให้ไม่จบหลักสูตร						
มีการย้ายสถานที่ระหว่างเรียน						
มีพื้นฐานความรู้เดิมไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน						
ไม่เห็นความสำคัญในวิชาชีพที่เรียน						
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันไม่ได้						
ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน						
ไม่กล้าซักถามครูในสิ่งที่ไม่เข้าใจ						
ไม่มีความตั้งใจเรียน						
<u>ด้านสื่อการสอน</u>						
ไม่สนองจุดประสงค์การเรียนรู้						
ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา						
ไม่สอดคล้องกับกิจกรรม						
ไม่ตรงกับความสนใจผู้เรียน						

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
รูปเล่มไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน						
ไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน						
ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการผลิต						
ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต						
ไม่มีสถานที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม						
ขาดผู้แนะในการใช้สื่อ						
ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ						
สื่อการสอนไม่ทันสมัย						
อุปกรณ์ปฏิบัติการใช้การไม่ได้						
<u>ด้านเนื้อหาและหลักสูตร</u>						
ความมุ่งหมายของหลักสูตรไม่ชัดเจน						
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น.....						
หลักสูตรมีรายละเอียดมากเกินไป ไม่สะดวก						
ในการนำไปใช้						
หลักสูตร ไม่เอื้อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
หลักสูตร ไม่มีความทันสมัย						
หลักสูตร ไม่มีความยืดหยุ่น						
หลักสูตร ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรู้...						
เนื้อหา ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						

สภาพปัญหา	ระดับปัญหา					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่มีปัญหา
เนื้อหา ไม่ชัดเจนขาดความสมบูรณ์						
เนื้อหา ไม่เหมาะกับวัยผู้เรียน						
เนื้อหา ไม่มีประโยชน์ในการดำรงชีวิต						
เนื้อหา ไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริง						
<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>						
วัดผล ไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์						
วัดผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหา						
ไม่วัดผล เนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา						
มุ่งวัดผลความจำเนื้อหา						
ไม่วัดผล การนำความรู้ไปใช้						
ไม่มีการประเมินผลระหว่างนักเรียน						
ไม่มีการทดสอบรายวิชาเป็นระยะ ๆ						
ผลการประเมินไม่ได้แสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน						
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการประเมินผล						
ไม่มีการทดสอบความรู้เดิมของผู้เรียนก่อนทำการสอน						
ไม่มีการนำคะแนนของการวัดผลภาคทฤษฎีมารวม						
กับภาคปฏิบัติเพื่อปรับเป็นระดับคะแนน						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูผู้สอน โปรดเขียนความคิดเห็นเพิ่มเติมลงในช่องว่าง
เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยาสัน และข้อเสนอแนะของท่าน

1) ด้านตัวผู้สอน

ความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

2) ด้านผู้เรียน

ความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3) ด้านสื่อการสอน

ความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

4) ด้านเนื้อหาและหลักสูตร

ความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

5) ด้านการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็น

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

จำเนียร จันทรงาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายจำเเนียร	ชื่อสกุล จันทรงาม
วันเดือนปีเกิด	28 ธันวาคม พุทธศักราช 2489
สถานที่เกิด	อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	33/813 หมู่ 19 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร กรมราชทัณฑ์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร 33/3 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2518 เปรียญธรรมหกประโยค สำนักวัดเบญจมบพิตร พ.ศ. 2526 ประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา (พ.กศ.) พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรครุพิเศษมัธยม (พ.ม.) พ.ศ. 2532 ศีกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) เอกประถมศึกษา จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2536 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยาลิ้น
ในเรือนจำและทัณฑสถาน

บทคัดย่อ
ของ
จำเนียร จันทรงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2536

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในห้าด้าน คือ ด้านตัวครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตรและด้านการวัดและประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานทั้งห้าด้าน โดยจำแนกตามตัวแปร คือ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอน การเข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ และวิชาชีพที่สอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นสาขาวิชาช่างตัดผม วิชาช่างไม้ วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างเชื่อมโลหะ วิชาจักสานและวิชาช่างปูน จำนวน 174 คน ซึ่งได้จากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ วิธีการของนิวแมนคูลส์ และความถี่

ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานในด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านอื่นอีกสี่ด้านอยู่ในระดับน้อย

2. ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์" และในข้อ "ขาดความเชื่อมั่นตนเอง" และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ไม่มีความรู้เรื่องจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่" ในด้านสื่อการสอนในข้อ "รูปแบบไม่สะดวกในการนำไปใช้ในห้องเรียน" และในข้อ "ไม่มีสภาพที่ผลิตสื่อที่เหมาะสม"

4. ครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านการสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านผู้เรียนในข้อ "มีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอกับวิชาที่เรียน"

5. ครูผู้สอนที่เข้ารับการอบรมการสอนผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านครูผู้สอนในข้อ "ไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน" และในด้านเนื้อหาและหลักสูตรในข้อ "เนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน"

6. ครูผู้สอนวิชาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ครูผู้สอนวิชาช่างไม้ วิชาช่างเชื่อม วิชาเกษตรกรรม วิชาช่างตัดผม และวิชาจักสาน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านตัวครูผู้สอนในข้อ "ต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกจากการสอน" และครูผู้สอนวิชาเกษตรกรรมกับวิชาช่างปูน ในด้านสื่อการสอนในข้อ "ขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิต"

7. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนเพิ่มเติมว่าครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลายอย่างนอกจากการสอน ไม่มีเวลาเตรียมการสอน และไม่มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่ดีและแตกต่างกันมากมีระดับอายุแตกต่างกันมาก ไม่มีความตั้งใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนมีปัญหาส่วนตัว และวิตกกังวลขาดอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติลำสมัย และการวัดผลยังไม่ครอบคลุมเนื้อหา

8. ครูผู้สอนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ครูผู้สอนทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว และได้รับการฝึกอบรมด้านการศึกษาผู้ใหญ่ และเทคนิคการสอนวิชาชีพ และโรงเรียนในการจัดหาสื่อการสอน ควรเพิ่มสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน และปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และควรมีการวัดผลอย่างต่อเนื่องและข้อสอบแต่ละสาขาวิชาไว้เป็นมาตรฐาน

A STUDY OF INSTRUCTIONAL PROBLEMS ON VOCATIONAL EDUCATION
SHORT-COURSES IN PRISONS AND CORRECTIONAL INSTITUTIONS

AN ABSTRACT
BY
CHUMNAJN CHANNGAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

March 1993

The purposes of this research were to study opinions of instructors towards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions in vive aspects, annely, instructor, learner, instructional material, content and curriculum, and measurement and evaluation; and to compare opinions of instructors as classified by gender, educational qualification, teaching duration, adult education training and vocational course of instruction.

The sample used in this research were 174 instructors of vocational short-courses in barbering, carpentry, agriculture, welding, weaving, and masonry. The sample were chosen through a stratified random sampling technique. The instrument used in collecting data was the questionnaire. The statistics used for analyzing data were percentage, t-test, Newman Keuls' Method, and frequency.

The main research findings were summarized as follows :-

1. The instructors had opinions twowards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions in the learner aspect at a moderate level, while the other four as pects at a low level.

2. The instructors in different age groups had opinions towards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions with no statistically significant difference, which rejected the hypothesis.

3. The instructors with different educational levels had opinions towards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions with no statistically significant difference, which rejected the hypothesis. However, it was found with statistical difference at the .01 level of significance in the instructor aspect on "Taking no interest in acquire up-date knowledge", and "Lacking self-confidence in the instructor aspect" on "Lacking knowledge on adult psychology", the instructional material aspect on "Book-format is not convenient for classrom use", and "Lacking suitable material producing facilifies".

4. The instructors with different teaching duration had opinions towards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions with no statistically significant difference, which refected the hypothesis. However, it was found with statistical diffeence at the .05 level of significance in the learner aspect on "Having insufficient background for the course learndd".

5. The instructors with and without adult education training had opinions towards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions with no statistically significant diffrence, which rejected the hypothesis. Howeve, it was found with satistical difference at the .05 level of significance in the instructor aspect on "Not receiving information from the Department of Nonformal Education", and in

the content and curriculum aspect on "The content unsuitable for the learner's age".

6. The instructors teaching different vocational courses had opinions towards instructional problems on vocational short-courses in prisons and correctional institutions with no statistically significant difference, which rejected the hypothesis. However, the instructors of carpentry, welding, agriculture, barbering and weaving had statistical different opinions at the .05 level of significance in the instructor aspect on "Having to perform other duties besides teaching", and the instructors of agriculture and masonry in the in the instructional material aspect on "Lacking materials to be use for production".

7. The instructors additional opinions on instructional problems that the instructors having to perform many duties besides teaching, having no time for teaching preparation, having no knowledge and ability in measurement and evaluation ; the learners having poor and very different backgrounds, having very different age groups, having no learning attention, having no enthusiasm, having personal problems and anxiety ; lacking instructional materials, out-date practical materials, and the evaluation not covering the contents.

8. The instructors had additional suggestions that the instructors should have only the teaching duty, should have training on adult education and vocational teaching techniques, and should be assigned to teach courses of their specialization, should provide enough instructional materials and cooperate with the Department of Nonformal Education in providing them, should and more vocational courses and improve contents in line with local conditions, and should have continuous evaluation and have standardized tests for each course.